JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE

A°. 1861. **Zaturdag, 16 Maart.** **N°. 22.**

Hoofd-Bureau. Te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija* bij LE ROY & Co., te *Pasaroean* bij WEIJERMANS & Co., te *Cheribon* bij BLOK & Co. en A. A. BUZETTE; te *Tagal* bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORP; te *Madioen* bij G. A. HOGENRAAD; te *Padang* bij H. R. VAN WIJK, Rzn.; te *Amboina* bij A. HARMSEN; te *Makassar* bij W. EEKHOUT & Co. en voor *Nederland* bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te Amsterdam.

Prijs per half jaar voor *Batavia*........ *f* 12,50.
" " " " *Java*........ " 15,—.
" " " " *Buitenbezittingen*........ " 17,50.
" " " " *Nederland*........ " 22,50.
De betaling geschiedt vooruit.—Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de Vijf woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling 25 " " " "
Behalve het Zegel voor den Lande

Bij deze Courant behooren twee BIJVOEGSELS.

Bij het ter perse leggen dezer Courant was de Java-Post nog niet aangekomen.

Watersnood.

Volgens hier ontvangen berigten zijn Solo, Djokjokarta, Banjoemaas en andere streken van Java door eene vreeselijke ramp getroffen. Velen zijn door die overstrooming omgekomen, en bijna allen van alles beroofd. Thans reeds, nu nog geen bijzonderheden bekend zijn, wordt de schade onberekenbaar genoemd, en de latere berigten zullen deze treurige waarheid bevestigen. De pligt der menschelijkheid vordert, dat wij, die verschoond zijn gebleven van zulke rampen, van het onze bijdragen tot leniging van den nood dier ongelukkigen. De ondergeteekenden verklaren zich gaarne bereid tot het ontvangen en overmaken van wat men mogt willen afzonderen. Zij vertrouwen, dat dit eenvoudig woord voldoende zal zijn, om het doel te bereiken, dat zij zich hiermede voorstellen.

De uitgevers van den Java-Bode:
H. M. VAN DORP.
G. J. C. KOLFF.

Ontvangen ten behoeve van de slagtoffers van den watersnood in Nederland:
Van P. v. V. . . . . *f* 10.—
H. M. VAN DORP.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:
J. W. JÄGER
met
A. C. HEIJNING.
JAPARA, 7 Maart 1861. (776)

Bevallen van een' ZOON, W. *E. Akkeringa*, echtgenoot van
E. FRANK.
BATAVIA, 10 Maart 1861. (777)

Overleden te Magelang den 28sten Februarij 1861, de beminde echtgenoot van
F. K. WILSON.
(767)

Heden overleed tot mijne innige droefheid mijn geliefde echtgenoot *B. J. Leon*, mij nalatende vier kinderen allen te jong om het geleden verlies te beseffen.
Wed. T. LEON,
geb. *Vrijdag.*
BATAVIA, den 22 Februarij 1861.
Eenige kennisgeving. (790)

Heden overleed, in den ouderdom van 50 jaren en 53 dagen, mijne innig geliefde echtgenoot *Johanna, Dorothea, Eleonora, Nolten*, mij nalatende vier kinderen, allen nog te jong om hun verlies te kunnen beseffen.
E. F. MARCKS.
SOERAKARTA, 24 Februarij 1861. (766)

Died at Cramat, Java, aged five months and six days, youngest Son of
JAMES G. WILSON.
15 March 1861. (815)

VENDUTIE
OP MAANDAG 18 Maart 1861,
wegens vertrek,
voor het woonhuis van den HoogEdGestr. Heer VAN DAALEN, kampement, door
Van Slooten, Morgan & Co.,
van eenen netten en zoo goed als nieuwen
INBOEDEL,
bestaande uit:
SPIEGELS en SCHILDERIJEN, HANG- en TAFELLAMPEN, CANAPES, STOELEN, TAFELS, KASTEN, LEDIKANTEN, PORCELEIN-, GLAS- en AARDEWERK,
voorts nog:
een **vis à vis**, 1 span goedgedresseerde en goedloopende **Wagenpaarden**, een perfect gedresseerd **Troepenpaard, Maccassaar**, hoog 4 voet 2 duim, **Tuigen**, etc.
(796)

HOUT-VENDUTIE
op Maandag, den 18den Maart 1861,
op het Heemradenplein,
door
JOHN PRYCE & CO.
(784)

Vendutie
op Dingsdag 19 Maart 1861,
wegens vertrek,
voor het Woonhuis van den WelEd. Heer **SLIER**, DEFENTIE-LIJN tusschen de GANG PATJENONGAN en PASSER BAROE, door
VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,
van
Spiegels en Schilderijen, Hang- en Tafellampen, Stoelen, Tafels, Canapés, Kasten, Ledikanten, Porcelein-, Glas- en Aardewerk, 1 Bendie, 1 Vis-à-Vis, 1 Span Goedgedresseerde Wagenpaarden, 5 perfecte Bendiepaarden, Tuigen, Bloemen in potten, etc. (797)

op de Vendutie
van Dingsdag bij den Heer SLIER, zal mede worden verkocht:
Eene goede welluidende Japansch verlakte
VIOOL, MET DITO KIST EN STRIJKSTOK.
(842)

VENDUTIE
op Woensdag 20 Maart 1861,
à 4 pCt. Vendusalaris,
voor het Commissiehuis van
VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,
VAN DIVERSE LIJNWADEN,
Provisien en Dranken, Losse en Gezette Brillanten en ten 11 ure precies, van het Perceel gelegen in blok O, deel 8, No. 44, Buurt of wijk Japan, bij de verponding geregistreerd onder No. 5711. (798)

Vendutie op Dingsdag,
den 19 Maart 1861,
voor het Commissiehuis van
ABEELEN, DENNISON & Co.,
van
TAPIJTGOED in Rollen,
Engelsche WAGENTUIGEN, Moderateur-lampen, Scheepsbrood, Americaansch Meel,
Crackers, Schrijfinkt,
IJzeren KINDER LEDIKANTEN,
10 OXHOOFDEN BEIJERS BIER.
10 MANDEN " "
50 VATEN MUIRS PALE ALE, op kruiken.
20 " PORTER.
Een Factuur
Americaansche Stoelen.
Voor rekening van belanghebbenden:
Een kist Zadels,
min of meer door zeewater beschadigd.
100 karaat Brillanten,
Een Compleet Stel Zwaar Verzilverde MESSEN, VORKEN, VISCH-, TAART-, EIJER- en GROENTENLEPELS.
1 Stel PLEETE GROENTENSCHALEN, SOEPTERRINE, enz.
Tot sluiting eener Factuur:
80/8 kistjes Manilla Sigaren,
Extra fijne. Caballeros. (789)

OP DE VENDUTIE
van Woensdag den 20sten dezer, zullen almede worden verkocht:
PUIKE BOTER,
18 Kisten MARGAUX,
19 dito St. JULIEN,
20 dito CHAMPAGNE,
3 dito à 50 flesschen MADERA,
29 Kistjes OLIJVEN,
1 partijtje RHIJNWIJN (fijne).
1 partij PORCELEIN en AARDEWERK.
(845) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

op de Vendutie
van Woensdag den 20sten Maart ten huize van den Heer
E. ZORN,
zullen nog worden verkocht:
wegens tijdelijk vertrek,
1 span Paarden
van den heer D. [illegible]
CASSALE[illegible]
(858)

VENDUTIE

op Woensdag den 20sten Maart 1861,

wegens vertrek,

voor het woonhuis van den Heer E. ZORN, aan het KONINGSPLEIN, door

CASSALETTE & Co.,

VAN EENEN GOED ONDERHOUDEN INBOEDEL,

bestaande grootendeels uit: **Massief Mahonijhouten MEUBELS,** als: Ameublementen bekleed met rood Marokijnleder, zwart Paardenhaar en Velours d'Utrecht, Consoles, Etagéren en Boekenkasten, ovale en ronde Tafels, Buffet met wit marmerenblad, Mahonijhouten Schrijftafel, Hang-en Linnenkasten, Comodes, Knapen, Secretaire, Toilet Duchesse, Waschtafels, Scheerspiegel, Kinderstoel, IJzeren Ledikanten, Groote Spiegels en Schilderijen, echt Engelsche Kroon, Hang-, Tafel- en Muurlampen, Pendules, Marmeren en Albasten voorwerpen, Pleet- en Zilverwerken, Cristal-en Glaswerken, Porcelein, waaronder een groot Eetservies met vergulden rand, IJskist en Kan, Martevanen, Leksteenen, Goedang en Keukengereedschappen, restant Dranken en Provisien, etc.

EEN CONCERTPIANO,

Staartstuk uit de Fabrijk van *Tomaschek Teberer* te *Weenen.*

Verder:

6 span goede Wagenpaarden, Tuigen, Zadels, 1 digten Europ. BERLINER, 1 VIS-à-VIS, uit de Fabrijk van *Oudart, fréres,* 2 MILORDS, 2 PALANQUINS, KINDERWAGEN, enz., enz. Bloemen in Potten, IJzeren Tuintafels en Stommeknecht.

En eindelijk:

TWEE VEEL MELKGEVENDE KOEIJEN met hunne **KALVEN,** een van Europ. **RAS, GADOGANGS,** enz.

Alles daags te voren Dingsdag 19den voor een ieder te bezigtigen. Niets hoegenaamd zal kunnen worden bijgebragt. (782)

VENDUTIE

op Donderdag den 21en Maart 1861,

voor de TOKO van

GEBRS. VEIT,

op **Passar Senen.**

Van divers Meubilair

van vertrekkende personen, verder van Puike Manilla en Havana Sigaren, welke per kleine kavelingen zullen geveild worden, eene kleine partij Chitzen van Dolfus Mieg, Wit linnen, Drillings, Sarongs, Tafel- en Servetgoed, Wollen paardendekens, 20 dozijn gemaakte heeren Hemden, compleete Porceleinen Thee-serviezen, Porceleinen Waschstellen, Bendie-lantarens, Engelsche Bendie-tuigen, IJzer Kinder-ledikanten en dito Wiegen à l'imperial, Wagen, Bendies, Paarden, en eene zoo goed als nieuwe COUPÉ en HANDWAGEN, en verder een span goed gedresseerde Kinderpaarden. (841)

VENDUTIE

op Vrijdag 22 Maart 1861,

wegens vertrek,

voor het woonhuis van den Wel Ed. Gestr. Heer OCKERSE, kampement in het hoekhuis naast de Loge, door

VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.,

van eenen netten en zoo goed als nieuwen INBOEDEL, bestaande uit:

Ledikanten, Kasten, Canapés, Stoelen, Tafels, Knapen en Waschtafels met en zonder marmeren bladen, Consoles en Buffet met marmeren bladen, Schrijftafel, Spiegels en Schilderijen, Hang- en Tafellampen, IJskist, Leksteen van fransch fabriekaat, Rotting en andere Matten, Porcelein-Glas- en Aardewerk, Keukengereedschappen, eene uitmuntende voor dit klimaat vervaardigde PIANINO uit de fabriek van Jelmini en Dubray e Parijs, verder: Twee spannen perfect gedresseerde en hardloopende overwalsche Wagenpaarden, Tuigen, een Europeesch MILORD uit de fabriek van Lehmann te Rotterdam, etc.

Daags te voren voor een ieder te bezigtigen. (843)

OP DE VENDUTIE

van Vrijdag 22 Maart,

zullen almede verkocht worden:

3 bijzonder mooije, Zwarte BATTAKPAARDEN.

1 goed gedresseerd Sandelwood RIJPAARD, hoog 4 voet 2 duim. 6 jaren oud, en

1 dito Macassaarsch RIJPAARD.

(844) VAN SLOOTEN, MORGAN EN Co.

Vendutie

op Donderdag, den 21sten Maart,

voor het Commissiehuis van

CASSALETTE & Co.,

van Lijnwaden,

JAPANSCHE GOEDEREN, als:

10 kisten Waaijers.
100 rollen Vloermatten.
25 kisten Kopjes en Schoteltjes.
25 „ à 2 Schutsels van 8 bladen.
10 „ „ 2 id. „ 6 id.
25 Theedoozen.
2 Schrijflessenaars.
1 Chiffoniere.
4 ronde Tafels.
8 Knapen.
4 Naai- of Werktafeltjes.
2 Schrijftafeltjes.
100 St. uitgezochte Zijde.
20 Martevanen.
20 kisten Soija! verder:

Diverse soorten WIJN in oxhoofden en kisten, fijne COGNAC in kisten van 1 dozijn, CHAMPAGNE *Jacquesson en fils, en E. Irroy,* AZIJN op fust en in kisten van 1 dozijn, KIRSCH en ABSINTHE, BESSENSAP, enz., enz.

Benevens:

17 Oxh: vin de Graves 1857

en

WAGENBEKLEEDSEL, REISNÉCESSAIRES, CASSETTES, 1 kist VEEREN voor CRINOLINES.

Parasols, zijden Robes, Mouseline, Blondo en Kant, Coupons Vestenstof, 50 ℔ Borduurwol, Bloemen, Heerendassen, Chemisettes, Kousen en Sokken, fraaije geborduurde Kussens.

20 paar Moderateurlampen, en
1 kist 300 gros Lampkousen, verder
50 vaatjes Spijkers van 1 en 2 duim.
40 tobben Staal.
Fransche Leksteenen.

Benevens:

60 picols gesloopt BLADKOPER.

En eindelijk:

5 kisten à 50 riem VELIJNPAPIER.
3 kisten 350 pak POSTPAPIER. (854)

OP DE VENDUTIE

van Vrijdag den 22sten Maart 1861,

voor het Commissiehuis van ***J. SPEET,*** zal mede worden verkocht:

80 kisten THEE in pakjes, van superieure qualiteit.
47 thail Padangsch STOFGOUD.
138 reaal MENADO-GOUD in staafjes van 6 reaal.
10 paar Brillante GIWANGS van 3 à 4 kt. het paar.

(839)

Vendutie

op Maandag 25 en Dingsdag 26 Maart 1861,

wegens vertrek,

ten huize van Heer ***J. D. ROSELJE,***

op NOORDWIJK,

van

DIVERS EUROPEESCH MEUBILAIR,

Spiegels, Schilderijen, waaronder zeer verdienstelijke stukken in Olieverf, eene fraaije collectie Beelden en Statuettes van Brons, Marmer en B scuit, Zilver-, Pleet-, Kristal-, Porcelein- en Glaswerk, enz.

Eene voor dit klimaat vervaardigde PIANO, een Melodium van Alexandre.

Voorts:

Rijtuigen en goedloopende Paarden. Eene fraaije collectie Bloemen in potten van Chineesch-, Japanschen Europeesch- Porcelein. etc, etc.

Zondag 24 dezer te bezigtigen.

REGELING DER VENDUTIE

op Maandag de Rijtuigen, Paarden en het voornaamste Meubilair.

Op Dingsdag, het overblijvende binnen en buiten's huis. (846)

Versche Appelen,

per Dozijn.

do. SELTERSWATER.

puike groote Hammen

en

ROOKVLEESCH,

ENGELSCHE [illegible] en [illegible] ZUREN, RASPBERRY JAMS en andere soorten.

Bendie-Lantaarns, Karwatsen en Baleinen Bendie Zweepen.

(786) GEBRS. VEIT.

Het

MAGAZIJN VAN PIANO'S

van

DUBRAY & Co.,

Gang Patjenongang,

is ruim voorzien van eene groote verscheidenheid uitmuntende Piano's in verschillend model uit de Parijsche fabrieken, expresselijk voor het Indisch klimaat vervaardigd.

Hiervan geven zij een ernstig gemeenden waarborg, en tevens de verzekering, dat zij, indien er, uithoofde van gemis aan soliditeit, het een of ander gebrek aan deze Piano's mogt ontstaan, bereid zijn, die tegen andere te verwisselen.

Piano's in Ruil en te Huur.

Stemmen van Piano's. Abonnements-prijs ƒ 25.— per kwartaal. Reparatie van allerlei soorten van instrumenten.

Muziek, Instrumenten, Snaren,

en eindelijk:

ONDERSCHEIDENE ORGELS.

(811)

Op nieuw ontvangen:

DE GUNSTIG BEKENDE

KEATINGS

HOEST BORST - PLAATJES

en

INSECTEN POEDER.

(795) VAN SLOOTEN, MORGAN en Co.

Ontvangen:

PUIKE

SHERRIJ
MADERA } in 1/2 flesschen.

PORTO,

in 1/1 en 1/2 flesschen.

(853) L. PLATON & Co.

Op nieuw per Mail ontvangen:

Een Factuur

PRACHTIGE BIJOUTERIEN,

waarbij keurige bewerkte

Armbanden en Rubans

van matgoud met diamanten en andere fijn gesteenten,

PARURES EN DEMI PARURES,

nette en smaakvolle Broches,

CEINTUUR-HAKEN,

MEDAILLONS, POTLOODEN.

Bij

OLISLAEGER,

(781) *Juwelier.— Rijswijk.*

Ontvangen:

HEEREN EN DAMES

Glacé Handschoenen.

(792) JOHN PRYCE & Co.

PLAID SHAWLS,

bij

(783) ABEELEN, DENNISON & Co.

Verkrijgbaar bij

Zakura & Andineau,

VERSCHILLENDE SOORTEN VAN

WAGENS EN BENDIES,

WAGENVEEREN en ASSEN, HANGENDE VEEREN, REISWAGEN ASSEN en VETBUSSEN, LAKEN, CATHALIJN, PASSEMENT, VOETKLEED en TAPIJT,

Kap-, Verlakt-, Tuig-, Marokijn- en Imitatie-Leder,

LANTAARNS, WAGEN- en BENDIE TUIGEN en alle WAGEN-BEHOEFTEN. (814)

LOGE DE STER IN HET OOSTEN.

RECEPTIE
in den Eersten Graad,
op Donderdag den 21sten Maart 1861,
des avonds ten 8 ure.

De 1e Secretaris.
(799) J. P. LOURAN.

Théâtre de Batavia.

Avec la permission de Mr. le Résident.

LUNDI, 25 Mars 1861.

Au bénéfice des Inondés.

UNE REPRÉSENTATION
De

1°. LE CHAPEAU GRIS.
2°. LE TIGRE DE BENGALE.

SUIVI de deux CHANSONNETTES comiques.
1°. LES AMOURS DE TÉLÉMAQUE ET CALYPSO.
2°. LE MAITRE D'ECOLE.

Prix des Places. . . . . *f* 3,—
Officiers jusqu'au grade de Capitaine. . *"* 2,—
Sous-Officiers. . . . . *"* 1,—
Enfants. . . . . *"* 1,—

Les bureaux seront ouverts, de 8 à 12 heures du matin et de 4 à 8 heures du soir.
Le spectacle commencera à 8 heures.

P. S. La Société espère d'après les efforts quelle fait pour contenter le public qu'il voudra bien l'honorer de sa présence.

Le Directeur,
(833) L. DUCHATEL.

SAMARANGSCHE
Schouwburg-Loterij.

De trekking dezer **Loterij** is voor **vastbepaald** op *Donderdag den 4den April aanstaande*, in het lokaal van den SCHOUWBURG alhier, *des morgens ten 9 ure*, ten overstaan van den Notaris LENS; inmiddels zijn nog ongeveer **Vijftig** Loten te bekomen:
Te *Batavia* bij den heer F. H. TIEDEMAN en
" *Samarang* " C. VON BORNEMANN.

De Secretaris.
W. R. SEVERING.
SAMARANG, 5 Maart 1861. (765)

Een fraai assortiment hangende
MODERATEUR-LAMPEN
MET STOLPEN VOOR KAARSLICHT,
LUSTRES
met MODERATEUR-LAMPEN en MUURSTOLPEN voor KAARSLICHT.
WITTE PORCELEINEN
TAFELSERVIESEN,
voor 12, 18 en 36 Personen,
fraaije groote en middelsoort
SPIEGELS,
voor Salon en Kamers.
Bij
(832) L. PLATON & Co.

W. J. OLLAND.
op nieuw ontvangen verschillende soorten
KOPEREN BALANSEN,
op standaards met voetstuk en koperen Schalen en Kettingen.
Nederlandsch GEIJKT GEWIGT, in dozen van af 1 Ned. pd. tot een wigtje.
APOTHECAR'S GREIN GEWIGT, van af 1 Medicinaal pd. tot en met ¼ grein.
BAD-THERMOMETER.
WATERPAS-TOESTELLEN,
op drievoet van *Becker en Traughton.*
SECTANTEN, Meetsnoeren of Meetkettingen.
KOMPASSEN met Zonnewijzer en ROTATIE toestellen.
(821)

AARDAPPELEN,
per ALETTA van **Van Diemensland,**
bij
(768) ABEELEN, DENNISON & Co.

VERSCHE MARMELADE
van APPELEN.
(787) LEROUX & Co.

Ontvangen:
SAUCISSON DE LIJON.
(852) WINSSER, DE LANGE & CO.

SULPHAS QUININI
in fleschen van 1 once,
à f 7-, Contant.
Bij
(855) CASSALETTE & Co.

Pas ontvangen:
150 OKSHOOFDEN
ROODE WIJN,
MACAU MEDOC,
van het zoo zeer geroemde Merk Baour & Co., Bordeaux.
(830) L. PLATON & Co.

Bij de ondergeteekenden is steeds verkrijgbaar het reeds gunstig, doch nog niet algemeen genoeg bekende

GEZONDHEIDS FLANEL,

hetwelk van de Fijnste en Zuiverste Merino-Wol vervaardigd wordt. Het krimpt niet en behoudt tot het laatst zijne voortreffelijke hoedanigheid. Bovenal is het aan te bevelen voor zwakke kinderen en vrouwen, en verkieslijk boven het nog veel gebruikt wordende

SAKSISCH FLANEL

dat voor dit klimaat te zwaar is. Deze laatstgenoemde soort wordt buitendien door het gebruik hard, overprikkelt de huid, en veroorzaakt daardoor ongesteldheden.
(848) GEBRS. ROSELJE en Co.

W. J. OLLAND.
Per NIEUW HOLLAND ontvangen:
sterke goed gemaakte
DRAAIBANKEN,
ter lengte van 1 El 60 duim met DRAAI en SCHROEF-BORSTELS, gegoten ijzeren KOPPEN en VLIEGWIEL.
(822)

Gemaakte Heeren Hemden,
ROKKEN,
EAU GEZONTER TONGEN,
Aardappelen.
Bij
(850) J. BROWN.

Ontvangen:
FRAAIJE
KINDERWAGENTJES.
(829) L. PLATON & Co.

CAFÉ DE L'EUROPE,
Bazaar Senin.

Verkrijgbaar van des avonds 6 tot en met 8 uren,
IJS,
tegen 15 cents per pd.
Hollandsche en Engelsche
BIEREN EN WIJN OP IJS,
tegen ***f* 1,—** de flesch of ***f* 12,—** per dozijn.
(826)

Per mail ontvangen!
Een fraai assortiment
GOUDEN BIJOUTERIEN
voor PORTRETTEN,
als: **armbanden, broches** en **ringen.**
(800) W. WOODBURY.

W. J. Olland,
Horologiemaker Noordwijk
heeft per Mail ontvangen keurige en solide bewerkte
GOUDEN HOROL. KETTINGEN,
Heeren en ***Dames Ringen, Charivary's Passer, Winkelhaak, Driehoek,*** etc.
Prachtige ***Present-Glasen*** op Zilveren voet in etui; Doosjes met Zilveren ***Theelepeltjes***, Zilveren ***Tafel Bellen.***
(820)

WITTE HEEREN HEMDEN,
Zijde en Fil d'Ecosse,
KOUSEN en **SOKKEN, GIBUS HOEDEN,**
Glacé en Zijden Heeren en Dames
HANDSCHOENEN,
Complete **REISNECESSAIRES,**
zeer geschikt voor Mailreizigers.
(831) Bij L. PLATON & Co.

Ontvangen van Engeland:
IJZEREN LEDIKANTEN,
met koper gemonteerd van 7 vt. op 8 vt.
DO. DO.
van 4½ voet op 6¼ voet.
Zeer soliede en élegant bewerkt.
(851) JOHN PRYCE & Co.

De ondergeteekenden zullen op hunne Vendutie van Dingsdag aanstaande verkoopen:
100 Zakken
van Diemensland
AARDAPPELEN,
monsters zijn inmiddels te bekomen.
(836) ABEELEN, DENNISON & Co.

De ondergeteekenden ontvingen wederom eene kleine bezending hunnen sedert lang gerenommeerde
ENGELSCHE TAFELMESSEN,
van deugdzaam staal vervaardigd en voorzien van soliede heften.
Deze messen zijn gemaakt niet alleen om te verkoopen, maar ook om te gebruiken.
(849) GEBRS. ROSELJE en Co.

De ondergeteekende van af den 1sten dezer zijn Logement MARINE HOTEL overgedaan hebbende aan den heer **C. Kramers**, neemt bij dezen de vrijheid genoemden Heer aan het publiek aantebevelen, onder dankbetuiging voor het menigvuldige vertrouwen zijner geëerde Logés.
H. LOUST.
BATAVIA, 14 Maart 1861. (824)

Ingevolge bovenstaande advertentie, neemt de ondergeteekende de vrijheid zijn LOGEMENT in die zelfde gunst aantebevelen.
C. KRAMERS.
BATAVIA, 14 Maart 1861. (825)

Blijkens acte, heden voor mij onder No. 14 gepasseerd, is de hier gevestigde firma
B. J. LEON & REISS
op den bestaanden voet gecontinueerd, tusschen Mevrouw **T. Th. H. E. P. VRIJDAG**, weduwe **B. J. LEON**, en het gereerd lid **M. A. REISS.**
Afgekondigd ingevolge artikel 31 W. V. K.
BODDE.
Notaris.
BATAVIA, 14 Maart 1861. (817)

Dr. P. L. ONNEN,
practiseerend Geneesheer, woont op *Tanah Abang* in het huis vroeger bewoond door **den Heer Adam** en **van den Broek.**
Gratis behandeling van behoeftige lijders des morgens van **zes** tot **acht** uur. (816)

 EEN ADMINISTRATEUR

voor eene

Suikerfabrijk gevraagd. Praktische kennis ook van Machinerien, preferent.

Adres bij

(833) TIEDEMAN & VAN KERCHEM q. q.

ƒ 18.000.— à ƒ 22.000.—

wordt onder verband van

Schip en Lading op Bodemerij

gevraagd, op het hier ter reede liggende ZWEEDSCHE SCHIP

G. B. CARR,

Gezagvoerder **J. W. Windrufra**.

De naaste bestemming van het schip is ***Liverpool.***

Inschrijvingen zullen worden aangenomen ten kantore van den ondergeteekende tot en met Dingsdag den negentienden Maart aanstaande, des middags 12 ure.

De waarn. Notaris,
HEIJLIGER.

BATAVIA, 11 *Maart* 1861. (762)

Op Koningsplein

HET HUIS

te Koop van Mr. C. HULTMAN.

Adres:

(764) WIGGERS VAN KERCHEM.

TE KOOP **Een Huis**

gelegen in Gang Boentoen, thans geoccupeerd door den Heer J. G. Thomson.

(774) G. A. ZAKARA.

TE KOOP:

EEN STOOM SUIKERMOLEN,

vervaardigd door de **Lowmoor Company,** met Cylinders 24 maal 48 inches.

De zoo voordeelig bekende wijze van bewerking van deze Company zal wel eene voldoende waarborg voor de deugdzaamheid van dezen Molen zijn.

In voorraad verschillende afmetingen van Suikerpannen, alsmede waarlooze stukken geschikt voor Watermolens van de Lowmoor Fabriek,

compleete stellen Water-Raderen, enz.

(624) PITCAIRN, SYME EN Co.
Agenten van de Lowmoor Company.

TE HUUR **EEN HUIS**

in Gang Boentot.

Te bevragen bij

(775) G. JOSEPH.

Te Huur:

Een ruim Pakhuis, zijnde zeer geschikt tot opberging van produkten.

Te bevragen bij

(823) A. P. AGANOOR.

Algemeene Jaarlijksche Vergadering van Deelhebbers in de Nederl. Indische Stoomboot-Maatschappij,

zal worden gehouden op Maandag den 18 dezer,

des namiddags om 2 uur,

ten kantore van

De Direkteuren,
MACLAINE, WATSON EN Co.

Batavia, 2 Maart. (802)

Nederlandsch-Indische

LEVENSVERZEKERING EN LIJFRENTE MAATSCHAPPIJ.

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING,

van stemgeregtigde Aandeelhouders,

op Dingsdag 19 Maart a. s., des voormiddags ten 11 ure,

ten kantore dezer Maatschappij om, naar luid van art. 17 der Statuten, de Balans en winst- en verlies-rekening, over het Eerste Boekjaar, afgesloten onder Ult°. December 1860, welke inmiddels dagelijks ter visie liggen, te beoordeelen en te arresteren, en voorts om, ingevolge art. 48, het voorloopig dividend te bepalen.

Namens het Bestuur:
De Direkteuren,
C. F. W. WIGGERS VAN KERCHEM.
G. A. DE LANGE.
EDWD. HEIJNING.

(801)

Nederlandsch-Indische

ZEE- EN BRAND-ASSURANTIE MAATSCHPPIJ.

Genoemde MAATSCHAPPIJ is voortdurend bereid tot het sluiten van verzekering tegen schade door

BRAND

te veroorzaken, hetzij op **Suiker-, Koffij-, Thee-** of andere **Etablissementen** en **Inventaris,** als op **Woonhuizen,** alsmede **Inboedel** en **Meubilair,**

waarvan de premie bedraagt tusschen 25 en 75 cents 's jaars voor iedere verzekerde ƒ 100,—, afhankelijk van den stand van het perceel en zijne belendingen.

Namens het Bestuur:
C. F. W. WIGGERS VAN KERCHEM, *Direkteur.*
F. H. TIEDEMAN, *waarnemend* "

Agenten op Java:
FRASER, EATON & Co., te *Soerabaija.*
B. KOPERSMIT & Co., te *Samarang,*
SAPORTAS & Co., *Cheribon.* (812)

PHOENIX FIRE OFFICE.

Gevestigd te LONDON sedert 1782.

ONGELIMITEERD KAPITAAL.

De ondergeteekenden, Agenten dezer Maatschappij, blijven voortdurend verzekeringen sluiten tegen Brandschade op **Woon- en Pakhuizen, Meubelen, Koopmansgoederen, enz.,** zoomede op **Suiker-, Koffij- en Thée-Etablissementen,** tegen de volgende premiën:

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen in de Steden, zoomede op Goederen in dezelve . . . . ¼% 's jaars

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen buiten Steden, en afgezonderd van andere Gebouwen, zoomede op Goederen en Meubelen daarin aanwezig . ½% "

Suiker- en Koffij-Etablissementen.

Gebouwen van Steen met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, Producten, Machinerien, Gereedschappen, enz., daarin aanwezig. ¾%

Op Gebouwen van Steen en Hout of van Hout alleen, met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . 1% "

Op Gebouwen van Hout, met Sirappen gedekt zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . . 1½% "

Op Schepen, liggende op Reeden. . . . 1% "

E. MOORMANN & Co., te *Batavia.*
C. DAMNITZ & Co., te *Samarang.*
(808) P. KERVEL & Co., te *Soerabaija.*

MACHINERIEN,

liggende te Soerabaija.

Een buitengewoon krachtige

SUIKERMOLEN

met Waterwiel-As en Gearing, compleet met Cylinders van 54 duim lengte, bij 32 duim diameter en Cylinder-Assen van 11 duim diameter. Deze molens zijn de krachtigste, welke reeds te *Pandaän, Watoe-Toelies* en *Kandang Djattie* staan en zijn in staat om in 24 uren 120,000 tot 150,000 kannen Sap te produceren.

STOOM-SUIKERMOLENS met Stoomtoestellen, Ketels en toebehooren compleet; de Molencylinders 30 duim lang bij 18 duim diameter; Stoomketel 12 voeten lang bij 4½ voet diameter met Vlampijpen, de Cylinder van het toestel 10½ duim diameter met 24 duim slag. Deze molens kunnen in 14 uren 70,000 tot 80,000 kannen sap produceren met slechts eene geringe hoeveelheid brandstof.

CYLINDERS van 48 × 24 duim dimensie voor Suikermolen compleet met as en ronselen.

Eene hoeveelheid **SUIKERPANNEN** van de volgende dimensien:

96 duim × 33 duim.
92 " × 31 "
88 " × 25 "
84 " × 27 "
80 " × 25 "

Thans op reis uit Engeland:

Een buitengewone goede **SUIKERMOLEN**, expreselijk voor Java vervaardigd met Waterwiel van geslagen ijzer en Gearing compleet. Cylinders van 42 duim lengte bij 22 duim diameter; het Waterwiel 25 Eng. voet diameter bij 6 Eng. voet breedte.

Eene kleine **STOOMMOLEN**, met compleete VALVES, volgens de Gouvernements-bepalingen en patent zelfwerkende stoomaanduiding; Cylinders 24 duim lengte bij 16 duim diameter; de Stoomketel 2½ Eng. voet diameter bij 24½ voet lengte. De Cylinder van het toestel 7 duim diameter met 18 duim slag.

Eene hoeveelheid TJENG BAKKEN.

De teekeningen van de bovengenoemde Machinerien zijn te bezigtigen bij

(813) VAN SLOOTEN, MORGAN EN Co.

NOTHERN ASSURANCE COMPANY.

Opgerigt in 1836.

VOOR

Brand- en Levensverzekeringen.

Kapitaal 1,295,760 Pd. St.

De ondergeteekenden, Agenten van voornoemde maatschappij voor **Java** en de omliggende **Nederlandsche Bezittingen**, zijn thans bereid om aan verzoeken ter verzekering gevolg te geven.

(810) MORGAN, MELBOURN en Co., *Batavia.*

MACHINERIEN.

De ondergeteekenden, Agenten van de Heeren

GEORGE BUCHANAN & Co.,

Ingenieurs van York Place Ironworks

Aberdeen & Bucklersbury, *London,*

Fabrikanten van Stoommachines en Ketels, Waterbouwkundige toestellen; IJzeren Schepen en Praauwen; gegoten en geslagen IJzeren Spanten, Spoorweg-, Dok- en Haven-IJzeren Materialen, etc., etc.,

nemen de vrijheid Fabriekanten, Landeigenaars en anderen te herinneren, dat zij voortgaan met het leveren van alle soorten van

WERKTUIGEN,

in gebruik bij de bereiding van

SUIKER, KOFFIJ, RIJST, OLIE, KALK, STEENEN,

enz., enz.,

alsmede ook:

Zaagmolens,

vervoerbare Stoom-machines, Pompmachines voor irrigatie doeleinden, of tot het vullen van in de hoogte gelegene **Badkuipen, Stoomketels, enz., enz.**

Juist van ENGELAND *pr.* **George** *en* **Henry** *ontvangen:*

Twee groote en vermogende Stoom-Suikermolens,

van welke een met cylinders van 54 × 26 Eng. duim en de ander van 60 × 28 Eng. duim.

Een dubbeld stel luchtledige pannen (Vacuumpans),

bestaande uit twee koperen Howard pannen, elk van 6 voet en 6 duim diameter met STOOMKETELS, LUCHTPOMPEN, HEATERS, ONTVANGERS & STOOMPOMP compleet.

VERSCHEIDENE STELLEN CENTRIFUGES,

met KETELS & STOOM-MACHINES compleet; als ook:

TWEE WETZELPANNEN

met verbindingspijpen om te werken door STOOM, WATER, TREKVEE of HANDEN.

Als ook bieden zij te koop aan eenige **SUPERIEURE PERSPOMPEN,** pas ontpakt, geschikt om Badkuipen in Woonhuizen of Ketels van Stoommachines met heet of koudwater te vullen.

Het bovenstaande zal bevonden worden te zijn van de beste Constructie en hechtste bewerking.

(639) PITCAIRN, SYME & Co.

Machinerien.

De Ondergeteekenden, ***Agenten op Java,*** van de Heeren

FAWCETT, PRESTON & Co.,

Ingenieurs te Liverpool,

zijn bereid bestellingen aan te nemen op

SUIKER-

en

Rijstpelmolens,

CENTRIFUGES,

Stoommachines, zoowel voor land als voor schepen, Gas-toestellen, Zaagmachines, Arak-distilleer Toestellen, IJzeren Praauwen,

SUIKER-PANNEN,

in alle dimensiën,

en alle andere soorten van

Machinerien.

Voor nadere informatiën gelieve men zich te vervoegen bij

(809) MORGAN, MELBOURN & Co.

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den

JAVA-BODE,

van Zaturdag, 16 Maart 1861, N°. 22.

De ondergeteekende, voornemens zijnde Java te verlaten, verzoekt, alle nog op hem loopende pretentien ten spoedigste in te dienen, zullende na zijn vertrek geene betaling hoegenaamd ter zijnen behoeve worden gedaan.

(847) J. B. ROSELJE.

Debiteuren en Crediteuren aan den boedel van wijlen den Heer B. J. LEON, worden verzocht binnen zes weken betalingen of aangifte te doen, ten huize van de eerste ondergeteekende op Tana Abang of ten kantore van den ondergeteekende aan de Groote Rivier.

Wed. T. LEON
geb. *Vrijdag.*
Mr. H. BETH.
Executeur Testamentair.

BATAVIA, 13 Maart 1861. (791)

GOMME LIQUIDE,

ou Colle forte pour coller du **papier**, toute espèce de matiére bois, cristal verre, porcelaine, ivoire, metaux, etc., à *f* 1,— en *f* 2,— per flacon.

CEMENT CERAMIQUE,

pour coller la porcelaine, le verre, le cristal, l'albastre, etc., *f* 1,— per flacon,

en magasin chez

(840) H. M. VAN DORP, *Batavia.*

Wederom Ontvangen de bekende

NEDERLANDSCHE SCHRIJFINKT,

door fraaiheid van kleur en vloeibaarheid uitmuntende boven Amerikaansche en Engelsche Inktsoorten.

CARMINE INKT, 1ste kwaliteit.

Zeer fijn en wit PERKAMENT in groote bladen.

LINNEN ENVELOPPEN in alle grootte.

(819) H. M. VAN DORP.

Batavia 1861.

Magazijn van Papieren, Kantoor- en Schrijfbehoeften van H. M. VAN DORP, te *Batavia.*

IJZEREN COPIEERPERSEN *f* 35,—.

BEST COPIEER-POSTPAPIER op formaat gesneden *f* 10,— per riem.

COPIEER-BOEKEN, groot formaat, 500 folios *f* 3,— à *f* 4,—.

VIOLET COPIEER-INKT, OLIEBLADEN, VLOEIPAPIER en verdere toebehooren. (827)

BEST VEGETAAL PAPIER,

groot mediaan en andere formaten,

te bekomen bij

(818) H. M. VAN DORP.

EVANGELISCHE KERKBOEKJES,

met modern bewerkt **Gouden Sloten** op plat en op snede.

Verkrijgbaar bij

(837) G. KOLFF & Co.

SPEELGOED

in goed gesorteerde kisten inhoudende: POPPEN, WAGENS, STALLEN, KARREN, SEROCESSEN en vele andere zaken meer, à *f* 125,— de kist.

Ontvangen bij

H. M. VAN DORP

Batavia, 1861. (828)

SCHEEPS-JOURNALEN.

Zeemans-Almanak 1861.

THON Theorie der Stormen.

Te bekomen bij

(838) H. M. VAN DORP.

DE KORAN,

voorafgegaan door het ***leven van Mahomed,*** en beschrijving der Godsdienst gebruiken bij Mahomedanen, met aanmerkingen en aanteekeningen door

Dr. S. KEIJSER,

gebonden in fraaijen band.

PRIJS *f* 10.—

franco per POST „ 12.—

Te Batavia bij

G. KOLFF & Co.

Te Samarang bij

(780) DE GROOT, KOLFF & Co.

Per Mail ontvangen:

Loten voor de thans in Nederland trekkende

244ste Staatsloterij.

In de 243ste STAATSLOTERIJ,

zijn onder meer bij de ondergeteekenden getrokken:

No. 19755 *f* 1000.—
„ 19781 „ 1000.—

Met de post van heden ontvangen onze nemers berigt van den uitkomst hunner Loten. De getrokken prijzen zijn dadelijk beschikbaar.

De **Officieele lijsten,** liggen na afloop der trekking steeds bij ons ter inzage.

De nog beschikbare **loten** zijn te bekomen:

Een heel lot . . *f* 100.—
Een half „ . . „ 50.—
Een vijfde „ . . „ 20.—

Te BATAVIA bij

G. KOLFF & Co.,

» SAMARANG bij

DE GROOT, KOLFF & Co.

13 Maart 1861. (778)

CHINEESCHE FISHES,

à *f* 15 p. stel.

FRAAIJE SPEELKAARTEN, in doosjes, verguld op snede en andere kwaliteiten.

Bij

(788) H. M. VAN DORP.

Engelsche Geldlaadjes,

met PATENT-SLOTEN in groote sortering.

Te bekomen bij

(779) G. KOLFF & Co.

Par la Malle:

JOURNAL DES DEMOISELLES

ed. Paris, *f* 18,—

(804) H. M. VAN DORP.

De ondergeteekende verzoekt de Inteekenaren op de

SCHETSEN VAN BANDJERMASSING,

uittegeven ten behoeve der slagtoffers van den Watersnood op Java, het bedrag der inteekening à *f* 10.— bij de opgave te voegen, ten einde belanghebbenden spoedig in het bezit der gelden te kunnen stellen.

Het Plaatwerk zal vermoedelijk binnen anderhalve maand gereed zijn.

H. M. VAN DORP.

Batavia, 2 Maart 1861. (803)

OVERSTROOMING.

Bij den ondergeteekende is de inteekening opengesteld op een plaatwerk, getiteld:

SCHETSEN UIT BANDJERMASSING,

waarvan prospektus en bewijs van inteekening met den Java-Bode van Woensdag verzonden is, en waarvan proefplaten bij hem ter inzage liggen. De prijs der 20 Schetsen is bepaald op ***f* 10,**—. De zuivere opbrengst is bestemd de eene helft voor den teekenaar, en ten gevolge van verwonding voor de dienst ongeschikt geworden krijgsman, en de andere helft voor de slagtoffers van de overstrooming op Java.

H. M. VAN DORP.

BATAVIA, 27 Februarij 1861. (771)

INTEEKENINGS-LIJSTEN zijn voorhanden bij de Boekhandelaren op Java.

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY.

Zijn een wonderbaar geneesmiddel voor open beenen en alle soorten van wonden. De groote verkoop van dit onschatbare middel in alle deelen der wereld is het meest overtuigende bewijs van hunne doelmatigheid bij: open beenen, oude wonden, zweren en huidziekten. Duizende menschen, die aan de vreeselijke ziekten leden, zijn genezen geworden door het gebruik van dezelve. nadat ieder ander middel te vergeefs was aangewend; en het is een onbetwistbaar feit, dat er zich geen geval kan voordoen hoe verwaarloosd of verouderd, hetwelk niet in korten tijd geheel zal genezen worden door dit wonderbare geneesmiddel; daarom moet degene, die door dergelijke ongemakken geplaagd wordt het dadelijk beproeven.

Doosjes Pillen à *f* 1. — *f* 3. — *f* 5.—

Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—

Te Batavia	bij	S. B. van Kleeff & Co.
» Banjoemaas	»	H. S. Cheriman.
» Soeracarta	»	W. Veldman.
» Djocjocarta	»	Buijs & Co.
» Salatiga	»	F. Kruthoffer.
» Tagal	»	Wed. Dort.
» Cheribon	»	W. Galistan.
» Cheribon	»	M. Blok en Co.
» Samarang	»	H. L. Lijon en Co.

(770)

de Groot, Kolff & Co. en de hoofd agenten Soesman en Co.

Naar Singapore.

Het Stoomschip

KONINGIN DER NEDERLANDEN

vertrekt op den 17den dezer.

Nadere inlichtingen te bekomen ten kantore bij

de Directie der N. I. St. Maatschappij,

(806) MACLAINE, WATSON & Co.,

STOOMBOOT „OENARANG”

Het vertrek dezer STOOMBOOT van hier naar

SAMARANG EN SOERABAIJA

is bepaald

op den 30sten dezer maand, des morgens ten 8 ure

Nadere Informatiën bij

de Agenten,

(807) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

Stoomvaart in den Indischen Archipel.

Het vertrek der Stoomschepen in iedere maand gedurende het jaar 1861, is geregeld als volgt:

VAN BATAVIA:

naar MUNTOK, RIOUW en SINGAPORE, den 3den en 17den.
naar SAMARANG en SOERABAIJA, den 7den en 22sten.
naar BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG, den 8sten.
naar BENKOELEN en PADANG, den 23sten.

VAN SOERABAIJA:

naar MAKASSAR, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN, den 18den.
naar BAWEAN en BANJERMASSING, den 27sten,

Nadere inlichtingen te bekomen bij

W. CORES DE VRIES, te *Batavia* en te *Soerabaija.*
B. KOPPERSMIT & Co., te *Samarang.*

(805)

Het Stoomschip PADANG

Kapitein A. GUYOT,

bestemd tot overbrengen van de Mailpakketten voor Europa,

zal den 17den Maart naar

Muntok, Riouw en Singapore

vertrekken.

Voor PASSAGE en VRACHT vervoege men zich bij

(772) W. CORES DE VRIES.

STOOM BOOT

„PRINS VAN ORANJE”

Het vertrek dezer Boot van hier naar

SAMARANG en SOURABAIJA,

is bepaald op

ZONDAG, den 17den Maart

en

do. do. 31sten do.

Nadere informatiën bij

(785) MORGAN, MELBOURN & Co.

BEKENDMAKING.

Ingevolge bekomen last wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellenti de Gouverneur-Generaal gewone audientie zal verleenen op Woensdag den 27sten Maart 1861, des morgens te negen uren, aan het gouvernements hotel te Rijswijk.

Belanghebbenden gelieven hunne aanvragen om audientie, onder duidelijke bekendstelling van namen en titels, te rigten aan den ADJUDANT VAN DIENST.

BUITENZORG, den 11 Maart 1861.

De Majoor-Adjudant,
R. F. DE SEIJFF.

EXTRAKT *uit het Register der besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.*

BUITENZORG, den 12den Maart 1861. (No. 10).

Staatsblad no. 8.)

Gelezen de missive van den Minister van Kolonien, van 8 Januarij 1861, La. A. no. 9/11;

Gelet, enz.

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Krachtens magtiging des Konings:

a. enz.

b. te bepalen, dat het personeel van gewestelijk bestuur te Soerabaija en van plaatselijk Europeesch bestuur te Grissee wordt zamengesteld als volgt, en tot dat einde bij de begrooting van Nederlandsch-Indië de navolgende vaste posten uit te trekken.

Gewestelijk Bestuur.

		's jaars.
een resident op	f	18,000
Sekretarie en komptabiliteit.		
een sekretaris	»	6,000
een adsistent-resident voor de komptabiliteit op	»	7,200
een eerste kommies op	»	3,600
een » id. »	»	3,000
twee tweede kommiezen elk op f 200 's mds., te zamen	»	4,800
een derde kommies op	»	1,800
klerken en schrijflooonen	»	13,680
inlandsche schrijvers en boekbinder	»	960
buitengewone schrijfloonen	»	600
een translateur voor de inlandsche talen	»	1,200
een id. » » chinesche taal	»	384
een concierge	»	480
twee mandoors en twaalf oppassers	»	2 400
Afdeeling Grissee.		
een adsistent-resident op	»	7,200
een kommies-kashouder op	»	3,060
klerken en schrijfloonen	»	3,540
een inlandsche schrijver	»	180
zes oppassers, waarvan een bereden	»	624
Totaal.	f	78,648

(Acht-en-zeventig duizend zes honderd acht-en-veertig gulden) 's jaars.

Ten Tweede: enz.

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:

De Algemeene Sekretaris,
A. LOUDON.

Bij besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie van den 12den Maart 1861, no. 1, is krachtens de bij het Koninklijk besluit van den 29sten December 1860, no. 84, verleen. de magtiging, verklaard, dat de ambtenaren:

D. W. Rost van Tonningen, laatstelijk waarnemend landbouwkundig chemist, thans op wachtgeld, en

K. W. van Gorkum, laatstelijk tweede adsistent bij het scheikundig laboratorium te Buitenzorg, thans ter beschikking van den direkteur der kultures, worden beschouwd als bezittende het radikaal van ambtenaar der tweede klasse voor de burgerlijke dienst in Nederlandsch-Indie.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, wegens ziekte uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de kommpakhuismeester te Tanah-Batoe (Sumatra's Westkust) P. van Os.

Uit 's lands dienst, de ondermeester aan de gouvernements lagere school te Probolingo, W. Hofsteede.

Eervol, uit zijne betrekking, de kommies op het residentie bureau te Pekalongan, G. W. Lucardie.

Uit zijne betrekking, de kontroleur der eerste klasse bij het binnenlandsch bestuur in de adsistent-residentie Benkoelen, C. M. G. A. M. Ecoma Verstege.

Ingetrokken:

Op zijn verzoek, het besluit van 12 Maart 1861, no. 1, waarbij de ambtenaar op wachtgeld, C. J. M. C. du Pui, laatst eerste kommies ter algemeene sekretarie, tijdelijk is gesteld ter beschikking van den resident van Banjoemaas.

Op zijn verzoek, artikel 2 van het besluit van 31 December 1860 no. 19, waarbij dr. F. A. W. Pott, is belast met de waarneming van de civiele geneeskundige dienst te Bandong. met vergunning om als partikulier praktiserend geneesheer te Cheribon gevestigd te blijven.

Benoemd:

Tot inspekteur der kultures, de adsistent-resident van Panaroekan (residentie Bezoeki) J. H. van der Crab.

Tot kommies op het residentie bureau te Pekalongan, de griffier bij den landraad aldaar, J. W. F. Lutter.

Tijdelijk gesteld:

Ter beschikking van den resident van Banjoemaas, J. E. van den Bor, laatst kontroleur de tweede klasse te Benkoelen, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

BIJ DEN RAAD VAN JUSTITIE TE TERNATE.

Ontslagen:

Eervol, wegens vertrek, als lid, de benoemde majoor der infanterie, afgetreden militaire kommandant te Ternate, V. A. Amiot, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezene diensten.

Benoemd:

Tot lid, de kapitein der infanterie, militaire kommandant aldaar, J. van Leijden.

Militair Departement.

Bevorderd:

Tot majoor bij het regiment Oost-Indische kavallerie (Rijswijk), de ridmeester W. W. A. Roijen, van het regiment.

Berigt voor Zeevarenden.

De kommissie tot verbetering der Indische zeekaarten brengt ter kennisse van belanghebbenden, dat in den Z. O. ingang van straat Riouw eene klip is ontdekt, met minder dan 18 voet in 18 vadem water, door den gezagvoerder van het Nederlandsche barkschip *Hendrik Jan,* J. v. d. Meijden, volgens wien deze zou liggen in de peiling: Alligator Eiland vrij van den Z. W.-hoek van Poeloe-Talang en Z. Z. O. van den Z. O.-hoek van idem.

Aangezien deze bepaling de ligging dier klip echter niet naauwkeurig aangeeft, raadt de kommissie voornoemd de zeevarenden aan, het eiland Talang aan de Z. O. zijde niet binnen den afstand van één Duitsche mijl te naderen.

De President,
G. VOGELPOOT.

BATAVIA, 12 Maart 1861.

De Sekretaris,
H. DYSERINCK.

ADVERTENTIEN.

POSTKANTOOR.

Op Donderdag den 21 dezer zullen Postpakketten worden gesloten voor Bandjermassing te verzenden met een der Stoomschepen van *W. Cores de Vries.*

De daarvoor bestemde Brieven kunnen dien dag worden bezorgd te Weltevreden tot 's avonds 5 uur, in de Stad tot 4 uur.

Op Vrijdag den 22 dezer zullen Postpakketten worden gesloten voor Padang en Benkoelen te verzenden met een der Stoomschepen van *W. Cores de Vries.*

De daarvoor bestemde Brieven kunnen dien dag worden bezorgd te Weltevreden tot 's avonds 5 uur, in de Stad tot 4 uur.

OPGAVE VAN ONTVANGEN GIFTEN

ten behoeve der noodlijdenden door den watersnood op *Midden-Java.*

Van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal.		f	2,500—
Van den handelstand te Batavia, ter beschikking gesteld van den Gouvernements-kommissaris jonkheer mr. H. C. van der Wijck		»	41,000.—
Van de loge de Ster in het Oosten te Batavia, als voren		»	1,611.—
Van de loge » la Constante et Fidèle », te Samarang:			
Voor Soerakarta	f 1,600.—		
» Bagelen	» 800.—		
» Banjoema	» 800.—		
		»	3,20.0—
Van den heer E. Constant, opbrengst eener voorstelling op het liefhebberijtooneel te Samarang		,,	500—
Van den heer J. F. Riesz, de opbrengst eener inzameling bij de opgezetenen van het land Tjokoppo (Buitenzorg)		»	1,239.—
Verder ontvangen bij 's lands kas te Buitenzorg		»	4,287.50
Idem te Krawang		»	1,158.—
Idem te Samarang		»	4,168.25
Totaal der tot heden ingekomen opgaven		f	59,663.75

Bovendien is ontvangen van den kapitein titulair der Chinezen te Samarang, Bhe Biauw Tjoan, eene hoeveelheid van 2000 (twee duizend) pikols rijst voor de Bagelen, voor welker verzending derwaarts bereids het noodige is gedaan.

De ingenieur 1ste klasse, chef der 1ste waterstaats-afdeeling, maakt bekend, dat op Zaturdag den 23sten dezer, des morgens te 9 uren, ten zijnen kantore in de stad Batavia in het openbaar zal worden uitbesteed:

Het bouwen van een seingebouw, een kantoorgebouw, afleidings-goten en een duiker, waarover de toegang plaats grijpt, ten dienste der Telegrafie.

Volgens bestek en voorwaarden, liggende ten gemelden kantore ter inzage van belanghebbenden.

De ingenieur 1ste klasse, chef der 1ste waterstaats-afdeeling, maakt bekend, dat op Zaturdag den 23sten Maart 1861, des morgens te 9 uren, ten zijnen kantore in de stad in het openbaar zal worden heruitbesteed:

Het bouwen eener nieuwe brug genaamd Willemsbrug over de groote rivier in den weg van het Koningsplein naar Weltevreden, genaamd de weg. Belle-alliance.

Volgens bestek en voorwaarden, liggende ten gemelden kantore ter inzage van belanghebbenden.

VENDUTIEN.

Maandag 18 Maart, voor het woonhuis van den Majoor van Dalen, door van Slooten, Morgan & Co.

en

Houtvendutie door John Pryce & Co.

Dingsdag, 19 Maart, voor het woonhuis van den heer Slier, door van Slooten, Morgan & Co.

en

Voor het kommissiehuis van Abeelen, Dennison & Co.

Woensdag 20 Maart, voor het woonhuis van den heer Zorn, door Cassalette & Co.

en

Voor het kommissiehuis van van Slooten, Morgan & Co.

Donderdag 21 Maart, voor de toko van Gebrs. Veit.

en

Voor het kommissiehuis van Cassalette & Co.

Vrijdag 22 Maart, voor het woonhuis van den heer Ockerse, door van Slooten, Morgan & Co.

en

Voor het kommissiehuis van J. Speet.

Zaturdag 23 Maart, Veiling van Sapanhout.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van den 13 Maart worden opgeroepen de debiteuren en krediteuren in de navolgende boedels.

Door de Weeskamer te Soerabaija, van wijlen Samuel Meijer. tot het hooren van rekening en verantwoording.

Door de Agenten der Soerabaijasche Boedelkamer te Bezoeki, van wijlen de chinesche vrouw Tjan Tjannio.

Door den Gesubstitueerden Exekuteur te Sumanap, van wijlen den heer J. C. F. Perié, tot het hooren van rekening en verantwoording.

Vertrekkende Personen.

C. Reents. — J. H. Heffener.

Aangekomen Vreemdelingen.

VAN 12 TOT 15 MAART.

MARINE-HOTEL. G. Scheltema, van Haarlem. — A. Hijnekamp, van Nieuwediep. — Van Raders, van Onrust. — E. Fuhri, van Soerabaija.

JAVA HOTEL. C. Falkenberg, van Cheribon.

HOTEL DER NEDERLANDEN. Dr. Kraacke, van de Reede. — C. H. E. Deelken, van Nederland. — J. W. Gouda Quint, van Idem. — J. Goslings, van Idem. — Eyken, van Idem. — C. Pluygers, van Soerabaija. — Van Eys Taalman Kip, van Idem. — de Serrière, van Krawang.

HOTEL DES INDES. Van Bevervoorde, van Soerabaija. — Smith, van de Reede. — Visser, van Idem. — v. Panhuis, van Batavia. — J. Dunlop, van Soerabaija.

De oud-resident Fränkel over de zaak van kapitein Timmermans.

Met deze mail ontvingen wij een brochure, getiteld: »*Tegenschrift op de Wederlegging van den kapitein L. J. F. Timmermans der Beschouwingen van den kolonel Kroll over het vonnis van eenen krijgsraad te Batavia, enz., door S. Fränkel, oud-resident van Timor,*" — met verzoek daarvan in ons blad melding te maken. Aan dat verzoek gaarne willende voldoen, hebben wij ons de moeite getroost, dit *Tegenschrift* met de brochure van kapitein Timmermans te vergelijken, en zijn wij tot het resultaat gekomen, dat het schrijven van den heer Fränkel al zeer weinig hout snijdt en veilig achterwege had kunnen blijven, want *bewijzen*, dat hij in zijn vroeger schrijven de waarheid heeft gezegd, doet hij niet. De handelwijze van kolonel Kroll ten opzigte van den Heer Timmermans komt door deze brochure in geen beter licht. Ook bevat zij menige onnaauwkeurigheid, waarvan wij eenige willen aanwijzen, bv.

Pag. 4. Fr. blijft beweren, dat hij den kolonel Kroll Timmermans heeft hooren toeroepen: »Mijnheer T.! wat is dat? ga voor uit! (zie brochure Timm. pag. 27.) Om dit te bewijzen zegt hij daarin niet verhinderd te zijn geworden door het oorverdoovend geraas dat plaats had, aangezien hij zich op meer dan 190 pas van dat hevig geweervuur bevond, toen die uitroep van K. door hem werd gehoord. Ook de serg. Cobet heeft dergelijken uitroep gehoord, en Timm. neemt zelfs aan dat het waar kan zijn.

Volgens de verklaringen van van Beeloo, Cobet, Timmermans (in zijne confrontatie met deze ond.-offic.) en ook K. zelf, bevond zich deze zeer kort na den aanvang van het gevecht in 't volle vuur. Cobet zegt, dat op het oogenblik, dat hij, na den kolonel te hebben gewaarschuwd, ter plaatse aankwam, onmiddelijk gevolgd door den kolonel, deze, T. ziende loopen, hem toeriep: »Mijnheer, Mijnheer! waar ga je naar toe? ga vooruit! » T. ontkent noch het loopen, noch dat die uitroep heeft kunnen plaats vinden. Dit alles gebeurde in het *eerste begin van den strijd*, te midden van het oorverdoovend geschreeuw en het hevige geweervuur. Hoe is het nu mogelijk, dat de resident, die volgens zijn eigen zeggen, op ruim 190 passen daarvan afstond, den kolonel, die zich op zeer korten afstand van de strijders bevond, heeft kunnen hooren, tenzij hij digter bij dien hoofdofficier ware geweest. Was K. werkelijk slechts 40 pas van hem verwijderd, dan moet hij zich ook op slechts korten afstand van het rumoer bevonden hebben, en dien uitroep zoo duidelijk of liever in 't geheel niet hebben kunnen hooren; ook is volgens het zeggen van Cobet meergenoemden uitroep gedaan in het *allereerste begin van het gevecht* en volgens Fr. *tegen het einde;* want hij zegt, alleen 4 à 5 minuten werk te hebben gehad om zijn geweer te zoeken, nadat hij aan een behoefte had voldaan, en toen onderweg een oogenblik met Peeters te hebben staan praten; hij-zelf zegt bovendien (pag. 2) dat het gevecht reeds eenigen tijd had geduurd, alvorens hij zich bij den kolonel voegde, — en volgens verklaring der meeste getuigen heeft het gevecht ten hoogste ½ uur geduurd. Hoe is dit nu met elkaêr overeen te brengen?

Pag. 5, Het *ja* van den resident heeft evenveel waarde als het *neen* van den inferieuren militair Keelenbrink, maar omgekeerd ook. Fr. zegt in zijn vroeger schrijven, dat én Keelenbrink én Cobet beiden het hoofd glimlagchend schudden, toen de kolonel hem zeide: Het is een warboel, enz. Als dat waar is, dan ware dit een pertinente bevestiging van het slecht gedrag van T. Zou nu de herinnering aan zoo iets bij een inferieur militair minder *eeuwig heugend* zijn dan een schot door de politiemuts?

Fr. heeft genoemden ond.-offic. aangehaald als getuige ter bevestiging zijner gezegden die tegen het gedrag van T. pleitten; beide getuigen nu verklaren, dat T. zich goed gedragen heeft en dus de bewering van den resident onwaarheid is, en nu zegt deze eenvoudig maar, dat zijn ja zoo goed is als het neen van een inferieur militair; — zijn dat bewijzen?

Pag. 19. Aangenomen, dat, toen de kolonel T. over zijn slecht gedrag gedurende het gevecht aansprak, slechts Keelenbrink en Cobet daarbij tegenwoordig waren, — hoe is het dan bij mogelijkheid aannemelijk, dat Keelenbrink, ook bij het slechtste geheugen ter wereld, een schandelijk feit, door een *officier* gepleegd, zou vergeten, er zelfs met zijn kameraden niet over gesproken hebben, en later een verklaring afleggen van het tegendeel *onder presentatie van eede!!* Cobet, de eenigste getuige, vroeger door den kolonel K. aangehaald, verklaart ook, dat hij T. wel heeft zien loopen, maar merkte tevens op, dat hij dadelijk met een vergroot aantal manschappen is terug gekomen en den vijand heeft helpen

verdrijven. Zou diezelfde persoon nu door een glimlagchend hoofdschudden het slechte gedrag van T. hebben bevestigd?

Nu nog één vraag: Laat ons aannemen, dat het beweren van den resident waar is, waarom heeft de kolonel K. noch in zijn aanklagt, noch in zijn verhoor, niet het minste woord, niet een enkele van alle zijne gezegden, voorkomende in den brief van Fr., aangehaald als bewijs zijner tegen T. ingebragte beschuldiging???

En hiermede genoeg. Het publiek oordeele thans tusschen Fr. en T., de eerste hoofdambtenaar, van algemeen bekenden naam, de man van Demak en Grobogan, — de tweede een gewoon infanterie-officier, die niets bezit dan zijn eer en zijn sabel en alleen door het beruchte proces eenigen naam heeft gemaakt, maar die vroeger alleen bekend was bij zijne mede officieren en kennissen als een goed kameraad, — het publiek beoordeele thans, aan welke zijde onnaauwkeurigheid, onwaarheid, scheve voorstelling van zaken gevonden worden. Bij ons persoonlijk is dit reeds lang uitgemaakt. Mogten alle valsche beschuldigingen en lasteringen, gelijk die van den kolonel Kroll tegen den Heer Timmermans aan 't licht komen in de gantsche naaktheid harer afschuwelijke gestalte, en alle ongeroepen en onhandige vrienden en verdedigers, gelijk de Heer Fr., door dit voorbeeld geleerd, in den vervolge voorzigtiger en bedachtzamer zijn!

P.

Overzigt van het gebeurde in Nederlandsch-Indië.

Batavia, 16 Maart 1861. Toen de laatste mail uit Nederland hier arriveerde, vermoedden wij wel, dat de tijdingen niet zeer gunstig zouden zijn. Dit vermoeden werd bevestigd en men gevoelde diep medelijden met de ongelukkige slagtoffers van Neerlands vreeslijksten vijand, die vereenigd met de strenge winterkoude in breidelooze woede dijken en dammen verheerde en geheele streken ontheisterde. Dat de Nederlandsche liefdadigheid zich ook thans weder op allerlei wijze en overal openbaarde, gereed om te lenigen, waar hulp vereischt werd, werd hier met welgevallen vernomen, maar zeer bevreemde het ons en anderen, in geen der hier ontvangen hollandsche dagbladen met een enkel woord gewag gemaakt te vinden van het fonds groot ƒ8500,— onder 't beheer staande der heeren Jhr. mr. R. J. Schimmelpenninck en H. W. Weijtingh te Amsterdam. Dit fonds, een nagekomen deel der giften, uit Indië ontvangen ten behoeve van de noodlijdenden door den watersnood in 1855, was, gelijk de heer Weijtingh ons in der tijd heeft geschreven (*Java-Bode*, 23 Nov. 1859), bestemd om bij een onverhoopte herhaling zulker rampen, onverwijld hulp te verschaffen. Tot nog toe is ons volstrekt niet gebleken, dat er eenig gebruik van deze gelden is gemaakt.

Die in Nederland ruime giften van hier verwachten voor de ongelukkigen, zullen zich bedrogen vinden, want onze hulp wordt op Java dringend vereischt. De berigten, die wij sints de vorige mail zoo uitvoerig mogelijk in elk no. van ons blad hebben medegedeeld, hangen een tafereel op van verwoesting en ellende over zoo groote uitgebreidheid, als zelden heeft plaats gehad. De giften die hier worden gegeven, zijn vorstelijk te noemen. Behalve 't geen wij in ons vorig overzigt meldden, is nog van de Loge de Ster in het oosten te Batavia ontvangen de som van ƒ 1611.—, van de Loge la Constante et Fidèle ƒ3200.—, van den heer E. Constant, de opbrengst eener voorstelling te Samarang ƒ 500.—, van den heer J. F. Riesz te Buitenzorg de opbrengst eener inzameling bij de opgezetenen van het land Tjokoppo ƒ 1239.—, te Buitenzorg bij 's lands kas ƒ 4.287,50; te Krawang ƒ 1158.—, te Samarang van den handel bijna ƒ13000. — bij's lands kas aldaar ƒ4168,25.—, van de Chinezen te Batavia ongeveer ƒ 15000.—, van den kapitein titulair der Chinezen te Samarang, Bhe Biaauw Tjoan 2000 pikols rijst, die in gewone tijden een kapitaal van ƒ 12000.— à ƒ 14000.— vertegenwoordigt. Van andere plaatsen zijn de bijdragen nog niet bekend, maar ook daar zal de opbrengst niet geringer zijn. Omtrent de bijzonderheden verwijzen wij naar onze verschillende nos. en teekenen hierbij alleen nog aan, dat voor zoover de ontvangen berigten mededeelen, de besturen en partikulieren de handen ineen slaan om te helpen waar geholpen moet worden. Over de oorzaken der overstrooming is men nog steeds in het onzekere.

Bijzondere voorvallen hebben te Batavia niet plaats gehad. De Maatschappij van Nijverheid hield deze week eene algemeene vergadering, waarin met algemeene stemmen besloten werd een gebouw op te rigten, waarin zij en de Natuurkundige Vereeniging hare vereenigingen kunnen houden en tevens plaats aanwezig is voor de bibliotheken en verzamelingen der beide instellingen. Zoo dikwijls reeds heeft men pogingen aangewend bij de Regering om een gebouw te verkrijgen, maar natuurlijk was alles vruchteloos. Men weet, hoe de regering denkt over het ondersteunen van kunsten en wetenschappen met stoffelijke middelen, en daarom wordt het meer dan tijd dat men zich-zelven tracht te helpen. Gelijkt de voortzetting en het eindigen op het begin der ten uitvoer legging van het plan, dan zien wij weldra het gebouw verrijzen.

Behalve de berigten van den watersnood is er van Java niets bijzonders te melden.

Ook op Sumatra's Westkust hebben natuurverschijnselen plaats gehad, welke hier en daar schade berokkenden. Te Padang had den 10den der vorige maand eene aardbeving plaats, welke zich ook te Priaman en te Sibogha deed gevoelen. De aardbeving-zelve rigtte, behalve gebroken lampen en dergelijke, geen schade aan, maar toen de schok te Sibogha voorbij was, liep de zee naar binnen en verwoestte wat haar voorkwam. Hetzelfde had te Natal plaats, waar door de aardbeving verscheiden huizen zijn ingestort, en te Koen-koen sleepte het water er eenige mee. Ook in de Bovenlanden werd door aardschuddingen vrij wat schade aangerigt.

Te Benkoelen gevoelde men den 16 Febr. een ligte aardbeving, en den volgenden morgen had er een zeebeving plaats, die zich eenige malen herhaalde, ten gevolge waarvan langs de baai een groote uitgestrektheid der kust is weggespoeld.

De berigten van Bandjermassing loopen tot 9 Febr. en bevatten weinig bijzonders. De opstand is nog niet geëindigd en wanneer die geëindigd zal zijn, valt moeijelijk te bepalen. Onze troepen patrouilleren onvermoeid, maar zonder de hoofden des opstands meester te kunnen worden. Ook de partikuliere berigten uit die streken, welke wij ontvingen, behelzen weinig wetenswaardige bijzonderheden. Maar men klaagt er en met reden, dat er nog geen enkele belooning is uitgereikt in een opstand, die reeds zoo lang duurt. Bijna twee jaren wordt daar gevochten, en worden er dappere daden verrigt, waarvan nog geen enkele beloond is. Een onzer korrespondenten zegt: »Zou men waarlijk met het uitzenden van dekoratiën wachten tot de oorlog afgeloopen is? In dat geval zullen wel $^3/_4$ der dapperen den weg van alle vleesch zijn gegaan en men het ridderkruis aan hun verdord gebeente kunnen hangen. Een soldaat mag niet pruttelen dan in het belang van den lande, en werkelijk, dit is hier mede gemoeid." Wij hebben reeds bij onderscheiden gelegenheden aangedrongen om in dit geval een uitzondering te maken op den gewonen gang van zaken, maar tot dusverre is alles vruchteloos geweest.

De Maatschappij van Nijverheid heeft uitgegeven de 1ste aflevering van deel 7 van haar Tijdschrift, 'tgeen een zeer lezenswaardig opstel bevat van den heer C. G. Müller, over de drooge destillatie en de voornaamste daarop berustende takken van Nijverheid.

BATAVIA.

In de *Javasche Courant* van Woensdag jl komt een uitvoerig relaas voor over den togt der *Reynier Claessen* en *Gedeh* tegen de zeeroovers op Sajoessoe. Daar dit berigt geen nieuwe bijzonderheden bevat omtrent die expeditie, hebben wij gemeend, die hier achterwege te kunnen laten.

Het koncert des heeren Guille was Woensdagavond slechts door een klein publiek bezocht, 't geen ons leed deed niet alleen om den koncertgever, voor wien wij een zeer ruime recette hadden gehoopt, maar ook om het koncert-zelf, dat wij met zeer veel genoegen hebben bijgewoond. Op een enkele uitzondering na werden de verschillende stukken zeer goed uitgevoerd. Onze violist Calmer, die het 7de Air varié van de Bériot voordroeg, gelijk we dat van hem gewoon zijn, draagt zorg ons niet te bederven, omdat hij zich zoo zelden hooren laat. Wij kunnen niet zeggen dat hij ons overstelpt met zijne voordragten, en we zouden hem zeer gaarne meermalen hooren. We hopen, dat we spoedig weer een solo op de viool van hem mogen genieten: want van goede vioolmuziek profiteren wij voorwaar niet te veel op Batavia.

Omtrent de overstrooming te Soerakarta deelt men ons nog de volgende bijzonderheden mede:

Zooals u reeds bekend zal zijn begon de watervloed hier in den avond van den 22sten, en van lieverlede begonnen wij te retireren, totdat wij eindelijk op den zolder kwamen. Het water bleef steeds klimmende en in doodelijke ongerustheid bragten wij den nacht door. Toen de dag aanbrak was het een akelig gezigt Vrij laat op den dag kwamen enkele praauwen voorbijvaren, maar ik werd niet geholpen. Wij hadden niets te eten of te drinken en zagen geen einde aan onzen niet genoeglijken toestand. Eindelijk werd ik geholpen en had later ook het geluk, mijne familie naar het fort te kunnen brengen. Daar zag het er vreemd uit. De societeit, boven de poort, geleek een arke Noachs: telkens kwamen heeren, dames en kinderen in allerlei zonderling kostuum (negligé), en werden bij de armen door een paar ruwe soldatenhanden opgetrokken, die bij sommigen blaauwe plekken nalieten. Als gij u nu voorstelt, dat het meerendeel uit een dakvenster of opengebroken dak met levensgevaar in de praauwen was gekomen, en velen een lap van nachtbroek of sarong, de eenige kleeding die zij hadden, aan sirappen of dakpannen hadden moeten afstaan, dan kunt gij u het uiterlijk dezer schare voorstellen.

Onze assistent-resident, de Heer van Prehn Wiese, voer met eene kleine praauw de straat op en af, om menschen te redden. Twee met rijst geladen praauwen werden door hem in beslag genomen, daar de eigenaars ze tegen ruime betaling niet wilden afstaan. De luitenant Meerens van het garnizoen voer met twee soldaten op een losgedreven brug als vlot en raadde een ieder aan naar het fort te gaan. Deze officier ging met twee Europeanen op de eene praauw over, en zoo deden zij hun best hulp en redding te verschaffen. De troepen van het garnizoen hebben zich uitmuntend gedragen, de officieren, met den overste Jalink aan het hoofd, zoowel als de soldaten.

Den 25sten kon men eindelijk buiten het fort gaan, maar hoe zag er nu alles in de stad uit! In verscheiden huizen had het water tien tot twaalf voet hoog gestaan, en welk een tooneel zij van binnen opleverden, kunt gij u gemakkelijk voorstellen. Bij den heer v. Z., die een bovenhuis bewoont, stond de galerij vol paarden, die uit de stallen gevlugt en opgevischt waren.

De boven vermelde aangehouden rijst werd verder verdeeld. Menschlievende landhuurders uit de buurt, als de heeren D. en v. R., waren met praauwen vol eten aangekomen en hielden uitdeeling aan de afgesloten menschen. Vele kleine huizen in de achterstraten zijn ingestort.

Het ergste is, dat wij geene kleederen hebben en er gebrek is aan werklieden om den vuilen boel schoon te maken. Al wie een land heeft, vertrekt derwaarts, en sommige hunner, gelijk de heeren d'A. en v. d. L., zonden dadelijk hulp en allerlei ververschingen.

Over de inlanders kunnen wij ons niet beroemen. De heer Dekens kwam met voedsel en wilde een praauw huren om de spijzen over te brengen. De eigenaar wilde die niet afstaan, zelfs niet tegen hooge betaling. Op de vraag waarom niet? kreeg hij ten antwoord: »*Ah toewan Residen tra mau kassi kajoe djatti*!" zoo worden de ondervonden moeijelijkheden ter bekoming van djattihout aan den resident toegeschreven. Uit een andere praauw, die gedurende den watersnood voorbij de woning van den heer L. voer, kwam op den roep om hulp ten antwoord: »Wij gaan eerst onze prinsen helpen, want als die in soesa zijn, geeft niemand hun iets!"

Aan een ander brief uit Soerakarta ontleenen wij nog het volgende:

Ik had u wel eerder geschreven, maar de kommunikatie is gestremd geweest. Ook van den telegraaf kon ik geen gebruik maken, daar de telegrafisten dag en nacht voor 't gouvernement bezig waren. Die hadden ook geen benijdenswaardig lot: evenals de anderen uit hunne woningen gevlugt, werkten ze daar *en profond négligé* dag en nacht en kregen nu en dan door tusschenkomst van den resident iets te eten. Praauwen waren er niet te krijgen: die nog voorhanden waren had het bestuur geprest om honderde menschen van de daken hunner woningen of uit de boomen te redden, waar zij reeds 36 uur onder hevige stortregens, zonder kleeding, spijs of drank hadden doorgebragt. De assistent-resident alhier en eenige officieren en landheeren hebben onvermoeide hulpvaardigheid aan den gelegd. Maar waarom zorgt men toch niet in tijds voor een grooter aantal praauwen, vooral wanneer, gelijk thans, de overstrooming reeds lang gevreesd was; daardoor zouden hoogst waarschijnlijk vele slagtoffers gespaard zijn gebleven.

De overstrooming had de volgende uitgestrektheid:

Zuidwaarts 5	palen	van	Solo	(de hoofdplaats).	
Oostwaarts 3	»	»	»	»	
Westwaarts $1^1/_2$	»	»	»	»	
Noordwaarts $1^1/_2$	»	»	»	»	

Partikuliere berigten van Bandjermassing melden ons de volgende bijzonderheden van het oorlogstooneel:

Pangeran Hidaijat, Deman Lehman, Antasari en Aminoelah leven nog en houden zich 6 à 7 dagmarschen van Amawang op, hebben aldaar hun kampong, vrouwen en kinderen, 40 paarden en 2 à 300 volgelingen. Hidaijat zoude wel tot ons willen overkomen, doch wordt streng bewaakt door Deman Lehman en Antasari; Deman Lehman verkeert in eene aanhoudende dofheid, hij schuift zwaar, voor ƒ 2.50 per dag; twee gamelanspelen zijn daar aanwezig, alwaar dag en nacht op gespeeld wordt. Aminoelah voorziet hem voornamelijk van voedsel, enz. Twee distriktshoofden, de Kjaij van Negara en het distriktshoofd van Amandit, Raden Mengala, zijn in hechtenis genomen en zullen voor den krijgsraad te velde teregtstaan, wegens knoeijerijen met den vijand. Een der best dienende pangerans, pangeran....... is thans opgezonden naar Batavia, hij had den vijand zelf aangevoerd te Martapoera bij den laatsten aanval. Men kan die hoofden hier nog weinig vertrouwen, indien men in aanmerking neemt, dat de eigen broeders van den regent van Martapoera, pangerans Lehman en Rachman, de eerste getrouwe volgelingen van Hiddaijat zijn.

De stoomboot *Bennett*, de Negararivier opstoomende, zag een lijk in de rivier drijven van een Europeaan met schoenen aan, dat een houw in de keel, een steek in den buik, en afgesneden geslachtsdeelen had; het bleek te zijn dat van den flankeur Zigrist, die een mortier en munitie, onder bedekking van een sergeant en vier man, naar Priengin moest brengen, boven Amoenthay gelegen; de praauw sloeg des nachts om: de manschappen redden zich zwemmende, het was donker en dien Europeaan zag men niet terug. — Hij is òf naar den tegenovergestelden oever gezwommen en heeft zich daar verborgen, en is den volgenden morgen vermoord, òf hij is verdronken en later nog mishandeld door eene bevolking die thans bevriend moet heeten. Eene algemeene volksopstand zoo als deze wordt zoo spoedig niet onderdrukt. Intusschen keert langzamerhand een groot gedeelte der bevolking naar hunne woningen terug. Zoo is te Pengaron een geheel nieuwe kampong aan de overzijde der rivier gebouwd, waar het etablissement ligt; zij telt reeds een 200tal weerbare mannen. In de omstreken van Baleib komt niet veel verandering, enkele menschen komen terug. Hadji Bojasin heeft met 1500 volgelingen eindelijk Tanah-Laut verlaten, en is de bergen ingetrokken; de radja van Pegattan met zijne Boeginesche hulptroepen hebben veel nut bewezen en het onzen hadji in vereeniging met onze troepen zoo warm gemaakt, dat hij waarschijnlijk een nieuw land is gaan opzoeken.

Langzamerhand blijft er voor onze troepen niet veel meer te doen over, als vervelend patrouilleloopen door een moerassig land, waar thans de vijand slechts zelden meer te verwachten valt; de bajonet doet hen »leve de kompagnie" roepen; is de soldaat verdwenen, dan zal nog lang hunne leus zijn: »dood aan de kafirs, de ongeloovigen"; een sints 200 jaren bestaande dynastie behoudt nog lang haar *prestige*.

Batavia. Tot gewoon lid van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen is benoemd de heer Affonso de Castro, gouverneur van Timor Delli.

Krawang. — Op den 24sten Februarij werden in het distrikt Wanajasa, omstreeks 7 uur des avonds eenige schokken van aardbeving gevoeld, met eene horizontale beweging van het Noorden naar het Zuiden, waarvan de laatste in hevigheid toenamen. Te gelijker tijd werd een onderaardsch en dof geloei waargenomen, dat op het rollen van een zwaar beladen wagen over straatsteenen gelek. Het water van het groote meer te Wanajasa rees 1 el, om weder meer dan 3 el te dalen, en werd geruimen tijd in die beweging gehouden.

Onheilen hebben niet plaats gehad.

Samarang. — Ten vervolge op het voorkomende in ons nommer van 6 Maart jl. kunnen wij mededeelen, dat in de rivier Bodri en aan het zeestrand te Kaliwoengoe nog gevonden zijn 11 lijken, waaronder [illegible] van vrouwen en 5 van kinderen.

Al deze lijken moeten afkomstig zijn uit de residentie Kadoe.

Bagelen. — Volgens telegrafisch berigt dd. 12 dezer heeft de gunstige verandering in de weersgesteldheid in de laatste dagen wederom plaats gemaakt voor aanhoudende regens.

Vele dessas, naauwelijks droog gevallen, zijn thans op nieuw overstroomd. De werkzaamheden ondervinden dien gevolge veel belemmering.

Zoolang de watersnood in de Rawa Wawar en de regens niet verminderen, geeft het beplanten der velden met djagong en andere aardvruchten niets dan verlies aan bibit.

In de geteisterde distrikten is thans overal de gelegenheid open gesteld om tegen voldoend loon arbeid te verrigten aan de wegen en waterleidingen. De zorg voor ouden en gebrekkigen wordt niet uit het oog verloren.

Maatregelen worden voorbereid om dezen op vaste punten te verzamelen en zoo mogelijk ook de behoeftige weduwen en kinderen. De resident bestemt daartoe in de eerste plaats de vrijwillige liefdegiften. De noodbrug over de Begaloe is in den nacht van den 10den dezer op nieuw weggespoeld.

De gewone rijst kost nu op de hoofdplaats *f* 10 koper de pikol.

Banjoemaas. — Volgens telegrafische berigten sis de telegraaflijn tot de hoofdplaats weder hersteld.

Den 8sten, 9den 10den Maart zijn aan 1135, 568 en 459 personen voeding verstrekt.

Vrijwillig werkvolk was nog niet bekomen.

Soerakarta. — Ten gevolge van het gerucht, dat eene veel heviger overstrooming dan de doorgestane binnen weinige dagen de residentie op nieuw zoude teisteren, hebben eene menigte inlanders zich daaruit verwijderd; het onderzoek naar de verliezen, zoo aan menschenlevens als bezittingen, door de overstrooming geleden, is door deze omstandigheid bijzonder bemoeijelijkt.

Alleen langs de boorden der groote rivier is het te-veld staande padigewas gedeeltelijk vernield, doch overigens staat dat gewas alom veel belovend en is de oogst van de vroeg beplante en thans rijpende velden zeer rijk.

Den 22sten Februarij zijn in het Zuider-gebergte bewesten de dessa Boengason, regentschap Klatten, op twaalf verschillende plaatsen aardstortingen waargenomen, waardoor ergens in het gebergte eene kolk is ontstaan van ruim 30 voet diepte op 200 voet diameter.

Verlies aan menschenlevens of bezittingen valt daarbij niet te betreuren.

De prijs der rijst 1ste soort was den 4den Maart ter hoofdplaats *f* 10.50 per pikol.

Onder de personen, welke zich tijdens den watersnood door het verleenen van hulp onderscheiden hebben, moeten nog genoemd worden de 1ste luitenant Gaster en de landhuurder van Toeloeng, C. van der Linde.

Djokjokarta. — In de onderscheidene binnendistrikten dezer residentie zijn door den laatsten hoogen waterstand 109 dessa's geheel weggevoerd of zwaar geteisterd.

Daarbij zijn omgekomen: 78 menschen, 53 buffels, 65 runderen, 7 paarden en 76 schapen en geiten.

Het verlies aan woningen bedraagt 1983 stuks, 2809 aan klapperboomen en 5885 aan vruchtboomen.

Het regentschap Bantoel heeft bij deze ramp het meest geleden, namelijk de streek langs de rivier Opak, welke een groot aantal rivieren en spruiten in haren schoot opneemt en door gelijktijdige felle aanzwelling eene nog nimmer gekende hoogte heeft bereikt.

Daar alleen in dit regentschap 44 dessa's zijn verwoest, heeft de talrijke bevolking van ruim 3500 zielen, zich in hare eerste vertwijfeling, als zonder dak en bezitting, in verschillende rigtingen verspreid, doch weldra zijn de noodige bevelen gegeven, om haar te verzamelen, en is in hare allereerste behoefte voorzien door eene uitdeeling van geld en rijst, welke door Zijne Hoogheid den Sultan met de meeste bereidwilligheid zijn beschikbaar gesteld.

De stand van het padigewas in het regentschap Bantoel was even als elders in deze residentie bijzonder gunstig.

Madioen. — Ten gevolge der veelvuldige regens zijn de rivieren Wilangan en Soengkoer in de afdeeling Ponorogo den 23sten Februarij buiten hare oevers getreden; de groote weg tusschen Ponorogo en Soemoroto stond op sommige plaatsen tot eene hoogte van 4 à 5 voet onder water.

Niettegenstaande de kommunikatie daardoor gestremd was, hebben toch twee vrouwen het gewaagd zich door het water een weg te banen, met het ongelukkig gevolg, dat zij door den stroom zijn medegevoerd en verdronken.

Behalve dat hier en daar eenige schade aan bruggen en dammen is veroorzaakt, hebben er geene andere ongelukken plaats gehad.

In de afdeeling Ngawi is de Solo-rivier buiten hare oevers getreden, waardoor van den 23sten tot den 27sten Februarij overstroomingen in de distrikten Gendingan en Sepreh hebben plaats gehad.

De groote weg van Ngawi naar Solo werd daardoor voor een groot gedeelte onbruikbaar, doordien van eenige bruggen het dek door het water werd opgeligt.

De bewoners der dessa's, die aan de oevers der rivier gelegen zijn, hebben zich nog tijdig met hun vee en goed naar hooger gelegene streken kunnen terugtrekken.

Den 27sten Februarij was het water weder gedaald.

Geene andere schade is toegebragt dan aan het te veld staande gewas.

Sumatra's Westkust (Februarij). — De staat van rust liet niets te wenschen over.

De slavenhandel werd op Nias nog immer met kracht gedreven. Volgens berigten waren te Liliboa drie praauwen met slaven, voor Atjeh bestemd, gezien.

Te Beladano werden door den slaven-handelaar Si Kadi negen menschen geroofd.

De gezondheidstoestand was voldoende.

De padi stond overal bijzonder gunstig.

Benkoelen (Februarij). — Aan het voetpad van Lais naar Ketaun, dat met uitzondering van een twaalftal vrij steile, doch wegens de menigte heuvels, moerassen en ravijnen niet te vermijdene hoogten spoedig in een bruikbaren karrenweg kan veranderd worden, is van 25 Mei 1859 tot en met 16 Februarij 1861 een afstand van 20,860 ellen afgewerkt, terwijl nog 12,850 ellen te bewerken vallen; het voetpad loopt door wildernissen en zwaar bosch, waarin zich veel wild gedierte ophoudt. De arbeiders aan dat pad moeten dientengevolge steeds zoo digt mogelijk bij elkander werken, hetgeen de voortgang van den aanleg eenigermate belemmert. De weg van de hoofdplaats tot aan Lais is in goeden staat.

In de sawah's van passer Lais hebben de veldmuizen groote schade aangerigt.

Aan de oevers der Ketaun- en Langlangi-rivier in het distrik Ketaun zijn steenkolen ontdekt, welke van eene goede kwaliteit schijnen te zijn.

De rijstoogst is in vele streken zeer gunstig geweest.

Een inwoner van Ajer Kotoh heeft van 2 koelaks zaad (bibit) 340 koelaks padi geoogst, hetgeen eene 170 voudige produktie is.

Ook in de afdeeling Ommelanden van Benkoelen deden de veldmuizen veel schade aan de padi.

Te Tandjoeng Agong zijn in tegenwoordigheid van den adsistent-resident proeven genomen met ploegen en eggen op sawah's.

Palembang. — De rust in het rijk Djambi is niet verstoord geworden; het vertrouwen in het Nederlandsche Gouvernement nam dagelijks toe, terwijl Z. H. de Sultan het in 1858 gesloten kontrakt getrouwelijk nakomt.

Een Nederlandsch onderdaan, bewoner van de afdeeling Rawas, werd op zijne reis in het Djambische wederregtelijk door een der Djambische rijksgrooten in de bovenlanden aangehouden, en niet dan tegen een losgeld van *f* 100 vrijgelaten. Deze zaak, door den resident ter kennis van den Sultan gebragt, werd door Z. H. onderzocht, hetgeen ten gevolge had, dat aan bedoelden persoon, door tusschenkomst van den politieken agent, de *f* 100 onmidelijk werden teruggegeven.

In de maand November is in de divisie Ilir an Banjoeasin een moord gepleegd op een daar het werk zijnden Palembanger. Twee Djambinezen werden van die misdaad verdacht, weshalve de resident aan den Sultan van dit feit kennis gaf, met verzoek om de zaak te doen onderzoeken, en hem bij schuldbevinding de beide moordenaars, ingevolge het kontrakt, uit te leveren, ten einde voor de regtbank te Palembang te regt te staan.

De zaak is door den Sultan onderzocht en de schuld der beide Djambinezen gebleken, waarop zij door hem aan den resident zijn overgeleverd.

Te Djambi heerschte de kinderziekte. Daar eene proef, om stof in glaasjes over te brengen, mislukt was, werd levende stof van Palembang naar Djambi overgebragt, door middel van eenige soldatenkinderen.

De inënting vond veel bijval en geschiedde alleen aan diegenen, die genegen waren, zich daaraan te onderwerpen. Aanvankelijk werden slechts twee kinderen ingeënt, doch nadat men met de onbeduidendheid der operatie bekend was geworden, werd het getal dergenen, die zich achtereenvolgens lieten inënten, allengs grooter.

— Op den 10den Februarij des namiddags te 2 uren, ontstond eensklaps brand in het dak der woning van den kapitein, militairen kommandant te Karang-Dapo (Ampat Lawang), met het gevolg, dat binnen een kwart uur alle gebouwen binnen de redoute en een magazijn van den aannemer voor de leveusmiddelen, een prooi der vlammen werden. Er is niets gered kunnen worden, dan de munitie uit het buskruidmagazijn en de wapens der soldaten.

De brand is vermoedelijk alleen toe te schrijven aan het op het dak vliegen van eene vonk uit eene der keukens.

Zoowel de officieren en soldaten der bezetting, als de bevolking, in den omtrek wonende, komt alle lof toe voor de wijze, waarop allen zich bij het onheil hebben gedragen; vooral de pangerang van Loebo-Poeding heeft zich zeer gunstig onderscheiden.

Door de ijverige bemoeijingen van den kontroleur, was men reeds 24 uren na het onheil zoo ver gevorderd, dat ten minste alles weder onder dak was.

Riouw. (Februarij). — De geboortedag van Z. M. den Koning werd op de gebruikelijke wijze feestelijk herdacht.

In den avond van den 16den Februarij zijn op de Karimon eilanden schokken van aardbeving waargenomen.

De stand der marktprijzen op ultimo Februarij was als volgt:

Gambier 1ste soort	per	pikol	*f*	10.08
» 2de »	»	»	»	8.37
Witte peper	»	»	»	25.65
Zwarte »	»	»	»	16.87
Rijst	»	»	»	7.—
Varkensvleesch (levend) . . .	»	»	»	26.73
Mex. dollars 100, gelijk *f* 267				(*Jav. Ct.*)

Samarang, 8 Maart. De kollekte voor de noodlijdenden door den watersnood door de wijkmeesters alhier heeft opgebragt de som van *f* 4168.25.

— Naar wij vernemen heeft de jl. Maandag avond door den Heer *Constant* gegeven voorstelling ten behoeve der Noodlijdenden door den Watersnood zuiver opgebragt eene som van *f* 500. — Lof zij den kunstenaar die zijne kunst verleende tot zulk menschlievend doel.

Door de vrijmetselaarsloge la Constante et Fidèle alhier is ten behoeve der door Waterramp getroffenen eene som van *f* 3200. — aan den Resident alhier ter hand gesteld,

Ook Samarangs Handelsstand bleef niet ten achteren in het verleenen van hulp in dezen nood; in weinig tijds bragt deze daartoe eene som van ruim *f* 12800 bijeen.

Nog achten wij het ons eene aangenaame taak te vermelden dat de kapitein der Chinezen *Beh Biaauw Tjoan* eene hoeveelheid van 2000 pikols rijst ten behoeve der ongelukkigen heeft geschonken en nog 3000 pikols heeft aangeboden tegen den inkoopsprijs.

Nog wordt ons medegedeeld dat bij een der wijkmeesters zelfs koelies en andere minder met aardsche schatten begiftigde inlanders van het weinige hunner dagelijksche verdiensten op het altaar der menschlievenheid het hunne hebben komen offeren. (*Sam. Ct.*)

Soerabaija, 7 Maart, Wij vernemen dat de handel te dezer stede een blijk heeft gegeven van belangstelling in het lot van den zeeman, hierin bestaande dat de leden der handelsvereeniging op eene gisteren gehouden vergadering bijna eenparig eene bijdrage hebben afgezonderd tot ondersteuning van het zeemanshuis, dat te Amsterdam wordt opgerigt.

(*Oost-Post.*)

NEDERLAND.

Overal worden pogingen in het werk gesteld, om de door den watersnood ongelukkig geworden personen te helpen. In Amsterdam heeft zich zelfs een kommissie van *Schooljongens* gevormd ter bijeenbrenging van gelden. Deze hebben bij alle amsterdamsche scholen een kollekte gedaan, na alvorens in een advertentie hun voornemen te hebben bekend gemaakt. In het *Amsterdamsche Handels- en Effectenblad* vinden wij de ontmoetingen van deze knapen medegedeeld, waaraan wij het volgende ontleenen.

» Ik zat gisteren avond rustig te schrijven, om mijn geachten lezers en althans mijn lieve lezeressen, eene spoorweg-geschiedenis te verhalen, toen er op mijne deur geklopt werd.

— Binnen.

— Goeden avond, mijnheer.

— Goeden avond.

— Kunnen wij u een oogenblik spreken?

— Welzeker, mijn jongens.

— Toen wij ll. Zondag, in het *Handels- en Effectenblad*, een artikel over de waarde van den aalmoes, zoo wel aan onze ouders als den overigen daarbij aanwezigen voorlazen, en door den inhoud getroffen evenzóó dachten, opperden wij verschillende plannen, om ook iets voor de armen te doen; doch, mijnheer, het bleef bij ons plannetjes maken; tot dat wij in het blad van Woensdag 16 Januarij de advertentie » Het is winter" lazen, en daarop besloten, aan ons weifelen een einde te maken, waarvan het gevolg was, dat wij den anderen morgen den brief in uwe Courant aan alle jongens en meisjes schreven en. . : . .

— Beste jongens — viel ik hun hier in de rede — dat is mij reeds bekend; maar wat wilt gij nu van mij?

— Dat zullen wij u zeggen, mijnheer, als gij ons geduldig wilt aanhooren.

— Zeer gaarne, beste jongen; maar gij komt mij daar juist op Zaturdag-avond, en ik moet mijn feuilleton voor morgen nog gereed maken, dus gij begrijpt, dat ik weinig tijd heb.

— Mijnheer, wij en meester Rutgers hebben wel tijd gevonden om de scholen te bezoeken; zachts, dat gij ook eenige oogenblikken over hebt, om den uitslag van ons werk te vernemen, en wat wij van u willen.

Dit antwoord was zóó logisch en kras, dat ik de beide jongelieden eens opnam. Het waren een paar ferm opgeschoten knapen, die mij dadelijk voor zich innamen. Ik antwoordde hun dus, dat ik geheel tot hunne dienst was.

— Welnu, mijnheer, dan zullen wij maar zonder omwegen zeggen, wat wij van u verlangen. Men heeft ons gezegd, dat gij wel eens een verslag van het een of ander in het *Handels- en Effectenblad* geeft, en nu komen wij u verzoeken, voor ons een zoodanig verslag op te stellen, en in uwe courant te plaatsen.

— Hoe zal ik dat doen, ik ben immers bij uwen rondgang niet tegenwoordig geweest en buitendien. zoo als ik zoo even in de courant lees, zijn uwe bezoeken nog niet geëindigd.

— Dat komt er niet op aan — zeiden beiden tegelijk, op een toon, die mij onwillekeurig aan den reiziger in het stukje » Englisch" (dezer dagen in den Salon in de Nes gespeeld), waarmede hij het » thut nichts" uitspreekt, herinnerde — wij zullen u alle détails opgeven, want wij hebben belangrijke ontmoetingen gehad, en dan kunt gij er van maken wat gij wilt.

— Welnu, mijne beste jongens, gaat bij mij zitten en verhaalt mij dan die *belangrijke* ontmoetingen!

— Luister dan als het u belieft, mijnheer.

Ik liet onmiddelijk mijn begonnen verhaal liggen, en luisterde naar het verhaal der schooljongens, dat mij belangrijk genoeg voorkwam om het in zijn geheel mede te deelen. Ik blijf dus het mijne schuldig, en neem dit

VERSLAG VAN DE SCHOOLJONGENS,

DIE ZICH IN KOMMISSIE VEREENIGD HEBBEN,

OM

arme Stadgenooten wel te doen.

Vrijdag morgen om tien uur begaven wij ons, in tweeën verdeeld, op weg: KAREL DE W., MAURITS D., HENRI W. en HENRI V., onder het geleide van den heer RUTGERS. — HERMAN B.. FRANÇOIS G., en HENDRIK R. werden door den heer BERKMAN van het instituut van den heer Heinsius geconvoijeerd. De heusche en minzame ontvangst, die wij bij het meerendeel genoten, was ons hoogst aangenaam, te meer daar onze zakken tegelijkertijd gevuld werden.

Nog van een schoolmakker *f* 5.50 en M. G. *f* 2, te zamen *f* 7.50. totaal *f* 268.37.

Wij brengen hierbij onzen hartelijken dank aan allen, die ons niet alleen zoo welwillend en beleefd ontvingen, maar ons zoo menig hartelijk woord toespraken, en voornamelijk op de meisjes-scholen. Eere daarom aan de dames SCHOLTEN, ROODHUIZEN, HAVERKAMP, JULIUS, RAPPARD en ROTHE LA SEUR en zoo vele anderen, die ons het bewijs leverden, dat onze meisjes de weldadigheid op prijs weten te stellen, — en dat zoo afstak bij de lompe en onbeschofte wijze, waarop sommigen ons

AAN DE DEUR LIETEN STAAN,
OP DE VLOERMAT ONTVINGEN,
HARDE WOORDEN TOEVOEGDEN,
ONZEN GELEIDER ONBELEEFDHEDEN ZEIDEN.

Geloof ons, lezers en lezeressen, wij hopen ook eenmaal groot te worden en ons de achting onzer medeburgers waardig te maken; doch wij gelooven bezwaarlijk, of ons de namen dier menschen, die voor ons den titel van meester niet verdienen, ooit uit het gehengen zullen gaan, — en dit te meer, omdat men daarmede onze pogingen en onzen geleider beleedigde.

Verbeeldt u jongens en meisjes! dat er één schoolmeester was, die ons bij het gure weder, ruim een kwartier op stoep liet staan, met ontbloot hoofd en den zak open. Een ander wierp ons de woorden toe: » Ik houd mij met geen geruchtmakende personen op". — Een derde meende, dat de geheele maatschappij in gevaar was, omdat jongens zich hunne arme stadgenooten aantrokken". Een vierde beweerde: » dat hij eene eigene inrigting van weldadigheid bezat, en dus met ons niets te maken had, enz. enz. Wij hebben

dien dag vele scholen bezocht en de heeren
Schad, op den Voorburgwal,
Koes, op de Achtergrond,
Stijger, in de Kattenburgerstraat,
Muller, op den Kloveniersburgwal,
Hinse, op de Kalkmarkt,
niet overgeslagen.

(N B. Men heeft ons verweten, de vijfde namelijk, dat wij ons hadden durven vermeten, de titelatuur van *den heer* weg te laten en ons eenvoudig leerlingen van die of die te noemen. Niet echter degenen, wier namen vermeld waren. Wij durven dus hunne namen zonder die titelatuur hier niet neder te schrijven.

Wij ontvingen een totaal van . . . . ƒ 140,32
Op Vrijdag . . . » 268,37

Dus generaal totaal . ƒ 408,69

Morgen hopen wij onze taak te voleinden en geven dus later het eindresultaat op.

ENGELAND.

Voor de civiele regtbank in de hoofdstad is thans een proces aanhangig, dat in sommige opzigten als een tegenhanger kan worden beschouwd van dat der familie Patterson te Parijs. De eischeres, Laninia Jeannette Harton Ryves, beweert te zijn princes van Cumberland en hertogin van Lancaster, en wel als kleindochter en vertegenwoordigster in de regte linie van wijlen Henry Frederick, hertog van Cumberland, in 1790 zonder testament overleden. De moeder van miss Ryves zou zijn de wettige dochter van genoemden hertog van Cumberland, broeder van George III, bij Olive, dochter van zekeren Dr. Wilmot, die, volgens de eischeres, in het geheim, doch wettig was gehuwd met de princes van Polen, dochter van Stanislaus, den laatsten Poolschen koning. Het huwelijk tusschen den hertog en genoemde Olive Wilmot zou den 4den Maart 1767 wettig zijn gevierd. Behalve bovengemelde titels, maakt de eischeres aanspraak op de inkomsten van hare moeder en van zich-zelven, ten bedrage van meer dan een millioen pond sterling, benevens een legaat van meer £ 105,000 van de koninklijke familie. Miss Ryves heeft verschillende certifikaten overgelegd, waaruit de al of niet gegrondheid harer eischen zal moeten blijken.

— De Britsche Middellandsche vloot bestaat thans uit 39 bodems, waaronder 15 schroeflinieschepen; voorts 1 zeilschip van linie, 4 schroef-fregatten, 1 raderfregat, 2 schroef-korvetten, 8 schroef-kotters, 6 raderkotters en 2 schroef-kanonneerbooten. Te zamen voert deze vloot 1692 kanonnen en is verdeeld op de verschillende punten der Middellandsche zee tusschen Gibraltar, de Italiaansche kusten en de Ionische eilanden.

— Naar aanleiding van een regtsgeding dat hier wegens bigamie wordt gevoerd, brengt een dagblad schertsenderwijze in herinnering, dat, volgens de oude Hongaarsche wetten, een man, die overtuigd werd twee vrouwen te hebben, eenvoudig werd veroordeeld — en dit werd als de zwaarste straf beschouwd — om beiden onder hetzelfde dak te leven, ten gevolge waarvan het misdrijf van bigamie dan ook slechts uiterst zeldzaam voorkwam.

— De *New-York Tribune* meldt, dat het kabinet van den nieuwgekozen president, den heer Lincoln denkelijk zal zijn zamengesteld als volgt: Wm. H. Seward, van New-York, sekretaris van staat voor buitenl. zaken; Salmon P. Chase, van Ohio, financien; Edward Bates, van Missouri, prokureur-generaal; Simon Cameron, van Pensylvanie, oorlog; Robert E. Scott, van Virginie, marine; Wm. A. Graham, van Noord-Carolina, binnenl. zaken; Gideon Welles, van Connecticut, direkteur-generaal der posterijen.

FRANKRIJK.

De keizerin is sedert haar bezoek te Windsor, waar zij zeer koel ontvangen is, in onmin met koningin Victoria. De buitenlandsche gezanten te Londen hebben in der tijd aan hunne hoven zeer kurieuse bijzonderheden omtrent de bij dat bezoek gebleken ontevredenheid der keizerin medegedeeld. Ook de keizer is nog altoos over die ontvangst zeer misnoegd.

— De nieuwe konferentie over Syrie, die waarschijnlijk alhier zal worden gehouden, zal worden bijgewoond door den heer de Thouvenel voor Frankrijk, prins Metternich voor Oostenrijk, lord Cowley voor Engeland, graaf Pourtales voor Pruissen, generaal Kisseleff voor Rusland en Ahmed-Vesik voor Turkije.

— Er zijn inlichtingen ontvangen over de oorzaak, waarom koning Frans II heeft besloten voorloopig nog te Gaeta te blijven. Den 16den is er een krijgsraad gehouden, waarbij generaal Ulloa en ook de koningin aanwezig waren. Daarin werd erkend, dat de stad nog langen tijd weerstand kon bieden, maar er was groot verschil van gevoelen, aangaande het langer in de stad blijven van den koning en de koningin. De meerderheid verlangde, dat zij naar de Abruzzen zou vertrekken en het bevel over de stad aan een generaal zou worden opgedragen. Men was bevreesd, dat de koning, ingeval de blokkade te streng werd volgehouden, als ware het gevangen zou zijn; de koning weigerde echter dien raad te volgen, op grond, dat hij door zijn vertrek de soldaten zou ontmoedigen; hij verlangde in allen gevalle eerst met het leger te spreken. Hij heeft daarop aan het leger aangezegd, dat degenen, die wenschten te vertrekken, dit konden doen; van dit verlof hebben 140 soldaten, 10 onderofficieren en 3 officieren gebruik gemaakt.

— De *Moniteur de l' Armée*, die zoo als men weet, met de verdediging van Gaeta ingenomen is, deelt een berigt uit die vesting mede, gedagteekend 14 Januarij. Daarin luidt het: Sedert ongeveer drie weken is veel proviand ontvangen; bovendien zijn de meeste gekwetsten en zieken weggezonden. Het garnizoen bestaat nog uit 600 man, louter vrijwilligers. De werken aan de landzijde zijn met 400 stukken geschut gewapend. De Monte Secco, welke de stad beheerscht en bij de belegering van 1806 zulk eene groote rol speelde, bestaat niet meer; zij werd geslecht, een werk dat 30 jaren vorderde." — Volgens genoemd blad is de aanval aan de zeezijde alleen van de reede, dat is, van de linker bogt mogelijk en zal welligt niet dat resultaat hebben, dat algemeen verondersteld wordt. De zee is op deze kust tot de helft van het voorjaar ongunstig en bij de alsdan heerschende winden kan men niets uitvoeren. Ook zullen de batterijen van de vesting met beter gevolg werken, dan het vuur van het Sardinische eskader. De grootste kracht van de vloot ligt daarin, dat zij de plaats uithongeren en zoodoende tot overgave dwingen zal. Aan den anderen kant zullen de goed gewapende Sardinische batterijen met 150 stukken geschut een vuur openen, dat de stad geheel verwoesten kan. Karakteristiek is de bijzonderheid, dat Gaeta gebombardeerd en verdedigd wordt met geschut, dat en aan de Piemontezen en aan de Napolitanen uit Fransche arsenalen geleverd is.

Marseille, 25 Januarij. Volgens partikuliere berigten uit Konstantinopel, heeft de president van den ministerraad van prins Couza aan de afgevaardigden bij de wetgevende vergadering van Moldavie en Wallachije verklaard, dat het wenschelijk is dat zij zich gezamentlijk vereenigen. Deze verklaring is door de afgevaardigden en door het publiek op de tribunes met den levendigsten bijval vernomen.

Voorts wordt gemeld dat de onderhandelingen der Porte met eenige vreemde gezanten tot het sluiten van handels-traktaten haar einde naderen, zoodat men de teekening weldra te gemoet ziet. De grondslag waarop ze rusten, is een uniform regt van 8 pCt. bij den in- en uitvoer.

DUITSCHLAND.

Betrekkelijke de kwestie der Deensch-Duitsche hertogdommen bevat de *Neue Preussische Zeitung* eene zeer belangrijke mededeeling, namelijk, dat de Pruissische minister van buitenlandsche zaken, von Schleinitz, in eene kortelings aan lord John Russell gerigte dépêche moet hebben verklaard, dat het den Duitschen bond niet om Sleeswijk, maar om de tot dien bond behoorende hertogdommen Holstein en Lauenburg is te doen, terwijl dezelfde minister aan de Duitsche hoven eene nota moet hebben toegezonden, houdende, dat Pruissen niet gezind is, zich in de Holsteinsche kwestie, bij eene eventuele bondsexekutie, meer op den voorgrond te stellen, dan de andere Duitsche bondsregeringen. Indien deze mededeeling mogt bevestigd worden, zouden de beide hoofdpunten, waarop eene inmenging van vreemde mogendheden in dit geschil tusschen Denemarken en den Duitschen bond gegrond kon worden, uit den weg geruimd zijn.

Opmerkelijk is, in verband met het voorgaande, eene bewering van de *Volks Zeitung*, dat het berigt van eene toespraak des konings van Pruissen aan zijne generaals van allen grond ontbloot zou zijn. Daar echter in den tijd, die sedert het mededeelen van dit zoo veel sensatie gemaakt hebbende berigt verloopen is, geenerlei logenstraffing daarvan door de officiele drukpers in Pruissen is geschied, mag het er wel voor gehouden worden, dat dit berigt niet geheel ongegrond was. Overigens blijft nog de vraag over, of zoowel deze al of niet gehouden toespraak, als de woorden der Pruissische troonrede, welke duidelijker op de Deensche kwestie doelden, wel zoo ernstig tegen Denemarken gemunt waren, dan wel, of het op den voorgrond stellen van die kwestie slechts moest strekken, om Pruissens verdere wapeningen, blijkbaar uit alweder verhoogde begrooting van oorlogskosten, te regtvaardigen, wapeningen, die misschien tegen eene geheel andere zijde, tegen Frankrijk b. v., gerigt zijn. Eene officiele bevestiging van bovengemelde mededeeling van den minister von Schleinitz zou aan dit laatste vermoeden veel waarschijnlijkheid bijzetten.

Ook in Engeland trekt deze kwestie zeer de aandacht en wordt druk door de dagbladen besproken. Zoo vraagt de ministeriele *Observer*, op welke vijanden de koning van Pruissen in zijne toespraak aan de generaals heeft willen zinspelen. De vijand, zegt het blad, is niet Rusland, Oostenrijk, Groot-Brittannie, Piemont noch Denemarken, allen landen, waarvan Duitschlands veiligheid niets te vreezen heeft. Die vijand kan dus, volgens genoemd weekblad, geen andere zijn dan Frankrijk. De *Times* en de *Morning Post* schijnen, ofschoon in minder ronde woorden, tot dezelfde konklusie te komen, en men gelooft te Londen algemeen, dat de Deensche kwestie slechts een voorwendsel is, ten einde Duitschland te veroorloven, het geheele bondsleger op de been te brengen. De bondsvergadering, dus redeneert men, moet binnen zes weken uitspraak doen omtrent het rapport harer kommissie. Doch als de oogenblik zal gekomen zijn, zal haar besluit weder voor den tijd van zes maanden verdaagd worden, en de Duitsche bond zal, dank zij deze list, een half millioen soldaten marschvaardig hebben. Wat hiervan ook zij, zooveel is zeker, dat Denemarken zich op het ergste voorbereidt en voortgaat geduchte krijgstoerustingen te maken. Van den anderen kant blijft er echter nog altijd sprake van eene officieuse interventie der groote mogendheden, ten einde de zoo zeer gevreesde botsing, wier gevolgen niet te overzien zullen zijn, te voorkomen. De *Morning Post*, het orgaan van lord Palmerston, zegt o. a. daaromtrent. »dat niemand zoo dwaas zal zijn te gelooven, dat Frankrijk en Engeland werkelooze toeschouwers zullen blijven en Denemarken laten berooven."

Weenen, 21 Jan. In de stemming der bevolking heerscht thans weder een vrij algemeen wantrouwen, gegrond op de blijkbaar wankelende houding van het kabinet alhier. Men ziet duidelijk in, dat de invloeden van graaf Rechberg en van ridder von Schmerling beurtelings de overhand behalen en dat de reaktie zich dien strijd ten nutte maakt, om hare krachten te verzamelen, ten einde op een gegeven tijdstip een zekeren slag te slaan. De liberale partij verliest het geduld, vermits de beloofde konstitutie, waarop men zoo lang en zoo dikwijls vergeefs gewacht heeft, nog geen stap tot hare uitvaardiging is vooruitgegaan. Inzonderheid is dit te wijten aan den permanenten rijksraad, den zetel der reaktie. Dit ligchaam verlamt elke liberale handeling, welke een minister zou willen verrigten; het neemt niet de minste notitie van de eischen van den tijdgeest, en wordt dan ook niet ten onregte genoemd een toevlugtsoord voor gepensioneerde, onbekwame staatsambtenaren.

Policie en Justitie te Berlijn.

Het proces van Stieber heeft in Duitschland een buitengewoon opzien verwekt, en is vooral door de oppositie in Pruissen aangewend tot een scherp wapen tegen de regering. De verschoonende en toegenegen behandeling, die het kabinet van den prins-regent bijna twee jaren lang te beurt is gevallen, het vertrouwen waarmee de ontwikkeling eener vrijzinnige binnenlandsche staatkunde verwacht was geworden, schenen plotseling verdwenen en hebben zich in de heftigste verwijten tegen het nieuwe bestuur veranderd. Toch was in dit proces nog niets aan den dag gebragt, waarop een berisping der tegenwoordige ministers gegrond kon zijn, veeleer waren de ter sprake gebragte onwettigheden vier of vijf jaren voor hun optreden gebeurd. Om de groote sensatie te begrijpen, die de blootlegging dezer zaken veroorzaakte, diene het volgende tot verklaring.

Het ministerie Manteuffel-Westfalen was in den loop van meer dan acht jaren daarop bedacht geweest zich zinverwante ambtenaren te scheppen en vooral tot hoofden des bestuurs en der policie, gelijk ook tot landraden te benoemen zulke personen, die zijne staatsregterlijke grondstellingen waren toegedaan, die de herrschende stelsels of met overtuiging dienden, of zich daarmee ten minste gemakkelijk vereenzelvigden. Het kabinet van 8 Nov. 1858, waarin graaf Schwerin eerst den 9 Julij des volgenden jaars zitting nam, heeft de nadeelen zulker betrekkingen gewis niet ontkend, maar was toch huiverig, om door de ambtenaren in massa hun ontslag te geven, ze plotseling te hervormen. Slechts eenige aanhangers bij uitnemendheid van het oude stelsel werden verwijderd. Daarin lag tegelijk een waarschuwing voor de overigen en tevens een aanmaning, om zich opregt aan te sluiten aan de regeringsbeginselen van den prins-regent en diens kabinet. Dit doel werd slechts gebrekkig bereikt, de nieuwgeschapen toestand veelmeer als voorbijgaand beschouwd, en, bij de hoop op een spoedigen terugkeer tot het verlaten stelsel, in den geest daarvan op vele plaatsen doorgewerkt. Bij den tegenstand, waarop bovendien de regering in het Heerenhuis stootte, kon zij er geen wet, die den vooruitgang moest dienen, doorkrijgen, en zoo bezat Pruissen wel een liberaal ministerie, maar de gehoopte vruchten dezer verandering bleven toch geheel of bijna geheel uit.

Deze stand van zaken bevredigde geen partij. De liberalen, die de steun der ministers zouden zijn, naderden de demokratische partij steeds meer in 't oog loopend, om met vereenigde kracht de regering vooruit te dwingen. Zij hielden den toestand van Europa in 't algemeen voor geschikt, om Pruissen grooteren invloed te verschaffen. Door vrijzinnige instellingen inwendig, door een zuiver parlementaire regering zou de sympathie des duitschen volks worden versterkt. Beslissende stappen, zoowel binnenlandsche als bij den Bond zouden geschieden en de ministers besluiten tot een krachtig doorzetten van plannen, die zij wel door betoonde toegevendheid schenen te begunstigen, maar wier uitvoering zij overgelaten hebben aan de inspanning der partijen.

De ontdekkingen in het proces Stieber waren aangevangen om een veldtogt te openen tegen de nog in dienst zijnde steunpilaren van het vorige stelsel, en de prokureur-generaal (*Oberstaatsanwalt*) Schwarck heeft der oppositiepartij een gewigtige dienst bewezen, toen hij dat proces begon. Schwarck-zelf had zich in 1848 bij de beweging aangesloten, maar ging tot de tegenpartij over, zoodra het ridderschapsbestuur vast gegrond was en duurzaamheid beloofde. Hij heeft haar sedert 1853 zonder tegenstand gediend, en zich in de bestaande toestanden geschikt. Bij de instelling van 't regentschap greep hij het eerst van allen de liberale zaak aan, en wij willen gaarne gelooven, dat dit uit innerlijke neiging en overtuiging geschiedde. Schwarck trad dadelijk op tegen de willekeurige inbeslagneming der nieuwsbladen door de politie, en deed de voorschriften der drukperswet nadrukkelijk gelden. Hij deed nog meer en organizeerde een regelmatigen aanval tegen de politieheerschappij, gelijk die tot dusverre bestaan had.

Van alle bezwaren, die de residentie in de periode der reaktie had te dragen, was geene regtstreekscher en dieper gevoeld als de druk, die het politiepresidium te Berlijn had uitgeoefend. Deze magt nam onder den Heer von Hinkeldey een geheel eigenaardige plaats in. De president legde berigt en verantwoording regtstreeks aan den koning af, bezat daardoor metterdaad de hoedanigheid eens ministers, en was in zijn werkkring van het kabinet onafhankelijk. Deze voorregten gingen na zijn dood op zijn opvolger, den vrijheer von Zedlitz over, en worden nog op dit oogenblik gehandhaafd. Deze abnormale verhouding is het vooral, die graaf Schwerin tot verwijt wordt gemaakt, daar hij had moeten aandringen op een ondergeschiktheid van deze plaatselijke politie aan zijn ressort.

Tegen het misbruik van magt der politie is nu de heer Schwarck in regten opgekomen en heeft daartoe uitgekozen den direkteur van politie Stieber, het ijverigste werktuig van den president van politie. 't Is hier de regte plaats, het een en ander over de persoonlijkheid van dezen beambte aan te voeren.

Dr. Stieber, zoon van den chef eens regeringsbureau's te Merseburg, is daar den 3 Mei 1818 geboren en kwam met zijn vader, die als kanselarijraad in het staatsministerie was aangesteld, naar Berlijn. Hier studeerde hij de regten, werkte als referendaris bij verschillende regtbanken en was tevens op letterkundig gebied werkzaam. Onder den pseudoniem Louis Steffens gaf hij *Jugendschriften* en een kalender uit, schreef over de prostitutie in Berlijn en de »Geheimen van Berlijn." Als krimineel regter onderscheidde hij zich door zijne scherpzinnigheid bij de ontdekking van zware misdaden, wat de opmerkzaamheid des ministers von Arnim op hem vestigde. Hij stelde hem aan bij de politie des lands en droeg hem in 1847 een zending naar het hirschberger dal op ter bemiddeling van de zamenzwering van Schlöffel. Uit zijn regterlijke loopbaan geraakt, promoveerde hij als doctor in de regten en werd advokaat. Daar hij een aanmerkelijk redenaarstalent bezat, opende de invoering der openbare teregtzittingen in 1846 hem een schitterende loopbaan. Zijn naam werd veel ge-

noemd, toen hij met zeer gunstig gevolg in gewigtige processen pleitte en in 't bijzonder veel aangeklaagde medeleden van de pruissische nationale vereeniging in het proces over 't weigeren der belastingen met groot talent verdedigde. De korte periode zijns roems eindigde, toen hij in 1850 op den uitdrukkelijken wensch des konings de leiding der kriminele policie te Berlijn op zich nam, schielijk van assessor tot direkteur van dezen tak van dienst opklom en hem waarnam geheel in den geest van het stelsel van Hinkeldey. Vooral maakte hij zich gehaat door staatkundige onderzoekingen, door de ondernomen zendingen naar Londen en Parijs in 1851 en 1854 ter zake van de zamenzwering der kommunisten, enz. zoowel, als doordien hij als getuige bij de assises te Keulen optrad tegen Becker en zijne deelgenooten der demokratische partij. Reeds uit deze korte opgaven blijkt, dat Stieber een man is van aanmerkelijke bekwaamheden en zich voor de zekerheid der hoofdstad wezentlijke verdiensten heeft verworven, maar tevens dat hem een wisseling van staatkundige meening niet moeijelijk is gevallen en hij zich niet vrij heeft gehouden van willekeur.

De demokratische partij bezigde de vrijere beweging, waarin zij zich had verheugd onder het regentschap, om hare tegenstanders de slagen te vergelden, die zij haar hadden toegebragt, en de prokureur-generaal Schwarck kon zich bij die partij door niets zóó aangenaam maken, als door dezen man uittekiezen ten voorwerp eener geregtelijke vervolging. Wegens misbruik van magt wist hij een bevel tot gevangenneming te verkrijgen, op grond waarvan Stieber, toen hij den 13den April 1860 te half elf het theater verliet, op de publieke straat gevangen werd genomen, naar de stadsgevangenis gebragt, doch op ingebragte bezwaren den 18den weer op vrije voeten werd gesteld. Het proces tegen Stieber en den kommissaris Tichy werd echter voor de kriminele regtbank te Berlijn den 14den Mei geopend.

De aanklagt was, 1e dat de kleermaker Wisochy, een slecht befaamd en gestraft sujet, wien eerst door een daad van gratie zijn burgerlijke regten waren terug gegeven, om als getuige te kunnen dienen, den 27 Sept. 1853 genoodzaakt was geworden tot een schikking met den hofleverancier Gerson, dien hij op onwettige wijze had bevoordeeld. 2e. was het te doen om een onzuivere spekulatie en ook hier werd een deel der gelden van den bankier Schragow door een schikking der policie gered, welke zich in handen van twee agenten bevonden, van wie een wegens woeker bereids meermalen was gestraft. In een derde geval, dat echter niet tot nadere openbaarheid kwam, was eveneens een schikking over iets dat bij den opbouw van het wintertheater van Wallner gebeurd was, tot stand gebragt. Het vonnis was vrijspraak en de regter verklaarde, dat de bewijsvoering van den prokureur niet had uitgemaakt, dat er een kriminele zaak bestond, de schikkingen niet als gedwongen en de getuigen niet als geloofwaardig konden verschijnen.

Stieber had in zijne zeer talentvolle verdedigingsrede het proces als tendencieus uitgemaakt en beweerd, dat, wanneer de politie de grenzen harer magt was te buiten gegaan, dit door de hoogste beambten der justitie niet alleen geduld, maar zelfs gebillijkt was.

Wegens deze beleediging der justitie teekende graaf Lippe protest aan tegen deze beslissing voor den eersten regter.

Zoo kwam dit proces den 20sten November voor de koninklijke kriminele regtbank en hier was de prokureur-generaal persoonlijk de aanklager. Hij maakte niet alleen van de aangevoerde gevallen eener gedwongen schikking in private zaken, maar ook de overtreding der wetten door willekeurige uitoefening van de magt der politie tot een punt van aanklagt. Daaruit ontstond een *cause célèbre*, een proces, waarin de justitie klager, de politie beklaagde was. Schendingen der wet van 12 Nov. 1850, ter bescherming der persoonlijke vrijheid, zoowel in vorm als wezen, kwamen ter sprake, ja de president von Hinkeldey beweerde zelfs, dat door deze wet de zekerheid der hoofdstad niet gehandhaafd worden en hij er zich bijgevolg niet naar rigten kon. Ook de handeling met den zoogenaamden prins van Armenië en soortgelijke gevallen kwamen in helder licht. De prokureur-generaal geraakte in zulk een vuur, dat de voorzitter des hofs, de heer Guthschmidt, het betreurde den openbaren aanklager niet in de rede te durven vallen, daar dit door eene verordening van het jaar 1853 verboden was geworden. Toch heeft het Hof zich later over den prokureur-generaal bij den minister van justitie beklaagd. Den beklaagde Stieber, die met gelijke munt wilde betalen, werd daarentegen het woord ontnomen, weshalve hij naderhand een door nood gedrongen regtvaardiging publiceerde. Daarin besprak hij den diefstal van depeches in Januarij 1856 in Potsdam, die geleid had tot gevangennemingen door de policie, die door de justitie waren gebillijkt zonder een aanklagt daarover in te stellen. Ja, de policie was zelfs genoodzaakt, die lieden in vrijheid te stellen, daar na weken geen geregtelijke stappen werden gedaan. Ook had Schwarck zelf den prokureur aangewezen, de inbeslagneming der nieuwsbladen door de policie niet te belemmeren, maar veeleer te ondersteunen.

De vrijspraak van den eersten regter is eenvoudig door het hof bekrachtigd, daar de aangeklaagden slechts als ambtenaren van een geheerscht hebbend stelsel en volgens hunne instruktiën hebben gehandeld.

De prokureur-generaal Schwarck is ter beschikking gesteld. Dit geschiedde ook met den direkteur van policie Stieber, doch moest met zijne toestemming gebeuren, wijl hij vrijgesproken was. Er is een kommissie benoemd om de voorgevallen onwettigheden te onderzoeken en de middelen aan te geven, om een herhaling van dergelijke zaken te voorkomen.

Door dit proces was de positie van den minister van justitie Simons geschokt en heftig aangetast door de drukpers, en verzocht hij daarom den 8sten December zijn ontslag, 'twelk hem door den prins-regent in een in zeer welwillende bewoordingen vervat schrijven werd gegeven, terwijl hij tevens zijne diensten beloonde door hem den titel en den rang te laten behouden van minister van staat, een pensioen en het grootkommandeurskruis van de Hohenzollersche huisorde.

(*Ill. Zeitung.*)

Een brief van Zijn Excellentie den Gouverneur-Generaal bezorgd bij zijn Hoogheid den Sultan van Djokdjokarta.

De Gouverneur-Generaal ontvangt zijn brieven gelijk gij en ik en ieder burgerman, — over de post. Zij het ook een brief van den Minister, zelfs van den Koning, hij erlangt dien langs geen anderen dan den gewonen weg, door den briefbesteller, die den brief met even weinig ceremonieel aan zijn Hotel afgeeft, als dien aan uw huis of huisje.

Gansch anders de zeer vele vorsten, sultans en hoe te meer genoemd worden, in den Archipel, zijn onderdanen. Mogen zij den Gouverneur ook gaarne hun meerdere, den grooten heer noemen, of naar hun spraakgebruik grootvader, vader, — zij zouden er toch hartelijk voor bedanken, een brief van hem ook maar zoo over de post te ontvangen, wat zeg ik, zij zouden zich daardoor diep beleedigd achten.

Waarlijk er liggen geenszins voor niet vier duizend mijlen tusschen het oosten hier, en ons westen daarginder in het vaderland; geenszins voor niet schijnt daar de zon als hier de maan licht, en omgekeerd. Er bestaat ook wel een onderscheid tusschen de zeden en gewoonten van beiden, als tusschen zon- en maanlicht, — een onderscheid dat den afstand van zooveel mijlen regtvaardigt.

Laat ik u tot bewijs daarvan slechts verhalen, hoe den sultan van Djokdjokarta een brief van den Gouverneur-Generaal wordt bezorgd.

Is een brief van den Gouverneur of van den Soesoehoenan van Soerakarta, voor den Sultan, in de residentie aangekomen, dan wordt aanstonds de translateur geroepen, en moet deze een brief van kennisgave aan den Rijksbestierder schrijven, hem daarin verzoeken, bij den Sultan te gaan om te vernemen, wanneer Zijne Hoogheid den brief wenscht te ontvangen.

Is daarop antwoord ingekomen, dag en uur, gewoonlijk 's morgens te tien uren, bepaald, dan gaan weer andere brieven uit. Een aan den Militairen Kommandant, met uitnoodiging om benevens eenige officieren de plegtigheid der briefbezorging bij te wonen. Een uitnoodiging, waaraan hij noch iemand der genoodigden zich mag ontrekken, 't geen zij trouwens ook nooit doen. De plegtigheid toch is te belangrijk.

Een andere brief verzoekt den Militairen Kommandant, om het geweervuur, waarmeê op de aloen-aloen of het groote vierkante voorplein des kratons, van des Sultans zijde, de brief bij aankomst zal worden begroet, met het bepaalde getal eereschoten te beantwoorden.

Een derde vraagt hem ammunitie voor des Sultans pradjoerits of soldaten die bij dé plegtigheid zullen schieten, en altijd hun kruid en lood schijnen te verschieten. Ook worden brieven van uitnoodiging gezonden aan de van den Sultan onafhankelijke prinsen Pakoe-alam en Noto-prodjo, alsmede aan den kapitein der chinezen. Insgelijks worden nog twee drie ambtenaren en eenige burgers der stad, voor den statieoptogt gevraagd, en is ook reeds met den prins Opperstalmeester des Sultans gesproken en bepaald, om de noodige rijtuigen te zenden.

Intusschen is de dag daar, het uur nabij en het gezelschap ook reeds vergaderd in de Residentie, en staan de wagens buiten reeds te wachten. Maar men kan en mag nog niet gaan. Eerst moeten des Sultans gandek's, zendelingen, nog komen, om te zeggen dat de Sultan, door niets, dat misschien tusschen beide had kunnen komen verhinderd is, integendeel gereed is den brief te ontvangen.

Daar treden zij de trappen op, blijven op eerbiedigen afstand van den resident staan, nemen hun luchtig rijsthoedje af en verhalen nu, in eenigzins gebogen houding, na eerst al de namen en titels van den Sultan met veel groeten opgenoemd te hebben, aan den resident, wiens naam en titels ook tot den laatsten door hen worden vermeld, dat Zijn Hoogheid gezeten op zijn damper, den Rijkszetel, dên brief zal ontvangen. De resident zegt hun met veel groeten terug, dat 't goed is.

Nu wordt een gouden schenkblad gebragt, waarop de eléve translateur die bij zulke gelegenheden zoo wat in het karakter van een page optreedt, den brief in een geel zijden couvert genaaid ontvangt. Een geel zijden lap, met breed goud passement omzet, wordt er overgelegd. Daarna verwijderen de gandek's zich, zij keeren weder te voet, gelijk zij gekomen zijn naar den den kraton terug. Steeds gaan zij over het midden van den weg, rijk gekleed, met breed geplooide of hangende sarong, met langzamen statigen en stijven tandakstap. Ik meen ook dat zij hun kris voor in de ceintuur gestoken dragen. Niemand mag of zal hun in den weg treden. Allen en alles wijken voor hen uit. In naam, ook in de kracht van den sultan als zijn verheven boodschaploopers gaan zij daarheen. Men heeft mij gezegd, dat ze in vroegere tijden ieder, die zoo stout mogt zijn, hun in den weg te treden, de kris in de borst plantten, om aanstonds daarna, even statig, alsof er niets gebeurd was, hun weg te vervolgen. Of het ooit is geschied weet ik niet, ook niet of zij het thans zouden doen; maar wel dat men het nu geeenszins met goede oogen zou aanzien. Er is echter geen vreeze voor, want zoo lomp als dikwerf de Maleijers te Batavia tegen ons kunnen zijn, zoo beleefd zijn nog altijd de Javanen te Djokdjokarta jegens hun sultan en zijn dienaren.

Als men nu in de residentie kan berekenen, dat de gandek's bij de twee waringi koeroeng, twee waringie's naast elkander, op het midden van den aloen-aloen, zinnebeelden van des Sultans magt en heerschappij, — kunnen zijn, dan verdeelt zich het gezelschap in de rijtuigen, en de optogt der briefbezorging vangt aan. In het eerste rijtuig zit de eléve translateur met het gouden schenkblad en den brief in geel zijden couvert. Daarop volgt dat van den resident. De overigen volgen naar rang of niet naar rang.

De paarden gaan stapvoets, opdat de Javanen, die overal van uit de hutten en rijwegen komen kijken, goed zullen kunnen zien, met wat statie de brief aan hun sultan wordt gebragt. Op de aloen-aloen vallen eereschoten, beantwoord door het fort. Ik behoef niet te zeggen dat volle gamelangtoonen van alle kanten opgaan, en ter eere van den brief de lucht vervullen.

De aloen-aloen overgereden en nabij de siti tinggi een verheven vierkant plein, waarnaar men met vele trappen opklimt, gekomen, verlaten de heeren hun rijtuigen, omdat ze niet verder kunnen rijden. Te voet gaan ze nu door twee drie poorten, over tusschen liggende binnenhoven, langs pondoppo's en komen daarna op het ruimer binnenhof, waar de sultan hen reeds op zijn troon zit te wachten. De resident neemt plaats naast den sultan, de overige heeren zitten aan beide kanten in rijen vooruit. Na wisseling der vereischte beleefdheidsformules, maakt de resident met een gelaat of deze er nog niets van wist, den sultan die ook doet of hij er nog niets van weet, bekend, dat hij een brief van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal heeft ontvangen, neemt daarna den brief van het hem aangeboden schenkblad, en overhandigt dien zittende aan den sultan.

Deze beveelt daarop dat de rijksbestuurder met diens eersten klerk tot aan zijn voeten naderen. Beide kruipen ook aanstonds op hem aan; de klerk iets meer achterwaarts, want mogen wij het ook wel eens vergeten, de Javaan vergeet nooit, bij welke gelegenheid ook, het onderscheid door rang en stand nu eenmaal daargesteld.

De rijksbestuurder ontvangt en opent den brief, geeft dien daarna aan zijn klerk, welke den inhoud met eerbied en statig voorleest, luide met een stem die door de pondoppo en in aller ooren klinkt, want de Gouverneur en de Sultan hebben volstrekt geen geheimen met elkander. Alles wat zij elkander te zeggen en te schrijven hebben, geschied open, voor het volk, zooals het ook behoort. Allen luisteren met den resident en sultan aan 't hoofd, vol aandacht. Na geëindigde voorlezing geeft de Rijksbestuurder een teeken, en een oogenblik later vallen de slot-salutschoten.

Nu worden madera en koude thee in karaffen gebragt, en laten zich allen, naar hun geloof, de christenen madera, de mahomedanen thee, in kleine glaasjes schenken.

Achtereenvolgend worden deze toasten gedronken: een door den resident op den sultan, die de tweede op den resident drinkt, aanstonds door den assistent-resident in het Nederlandsch vertaald. De derde wordt door den resident op de Ratoe-kedaton, de vrouw des sultans, gedronken.

Allen drinken meê en buigen, daarna begeeft men zich met den sultan binnen, om der ratoe's een beleefdheids visite te brengen, waarna weer plaats in de pandoppo genomen en thee gepresenteerd wordt.

Met den resident keeren alle heeren naar de residentie terug, waar men afscheid neemt, zeer blij weer naar huis te kunnen gaan om de uniform te kunnen ontknoopen, en den lastigen rok uit te doen, die volstrekt niet geschikt is voor een indischen voormiddag.

Zoo nu wordt den brief van Zijn Excellentie den Gouverneur-Generaal aan Zijn Hoogheid den sultan van Djokdjokarta bezorgd, althans onder den vorigen sultan, en ik denk dat de tegenwoordige wel geen verandering in het ceremonieel zal gemaakt hebben.

VERSLAG *van de Nederlandsch-Indische Maatschappij van Nijverheid over het 7de maatschappelijke jaar, aanvangende den 1sten Januarij en eindigende den 31sten December* 1860.

Inleiding.

Wederom valt der Direktie de aangename taak te beurt om een verslag uittebrengen aan de leden der Nederlandsch-Indische Maatschappij van Nijverheid over den toestand en de werkzaamheden hunner Maatschappij gedurende het 7de jaar van haar bestaan. Mogt in het verslag over het daaraan voorgaande jaar nog hier en daar een sombere toon heerschen, mogten de resultaten, in dat jaar verkregen, nog veel, zeer veel te wenschen overlaten, er werd toch ook gewezen op de stellige verwachting eener betere toekomst, op de gegronde hoop op meerderen bloei onzer Maatschappij. — En de uitkomst heeft die verwachting, die hoop niet teleur gesteld. Nagenoeg alle onderdeelen van dit verslag zullen daarvoor de bewijzen opleveren.

Bestuur.

Overeenkomstig het bepaalde bij art. 9 der wetten, luidende, dat de besturende leden, met uitzondering der oprigters van de Maatschappij, ieder jaar voor de helft aftreden, terwijl die verdeeling voor de eerste maal door het bestuur en de aftreding bij loting geschiedt, zijnde echter de aftredende leden weder dadelijk verkiesbaar, werd in de algemeene vergadering, gehouden op den 18den April 1860, tot die verdeeling en loting overgegaan, ten gevolge waarvan de heer E. Francis met de vier leden-oprigters (de heeren E. Chaulan, C. F. Deeleman, P. Diard en P. J. Maier, hebbende de heer Dr. P. Bleeker verzocht niet meer in aanmerking te komen) in het bestuur bleven. Vijftien nieuwe bestuurs-leden moesten alzoo benoemd worden, waartoe herkozen werden de heeren D. F. A. Bauduin, N. P. van den Berg, H. L. Janssen, G. F. de Bruijn Kops, Dr. A. J. D. Steenstra Toussaint, G. H. Uhlenbeck en C. Vriesendorp, terwijl als nieuwe leden aan het bestuur werden toegevoegd de heeren Mr. W. B. Bergsma, Mr. J. A. van der Chijs, A. B. J. Cramerus, A. J. W. van Delden, H. M. van Dorp, J. B. Drossaers, Mr. H. D. Levyssohn Norman, C. Scheffer en A. Scharlée. Van deze laatsten zag zich echter de heer A. J. W. van Delden wegens talrijke bezigheden verpligt voor de op hem gevallene keuze te bedanken.

In hare eerstvolgende vergadering op 2 Mei 1860 was de eerste werkzaamheid dezer nieuwe Direktie het benoemen uit haar midden van de noodige funktionarissen en van de verschillende kommissiën, bedoeld bij art. 30 der wetten.

De heer G. H. Uhlenbeck werd bij akklamatie tot president herkozen en verder benoemd tot vice-president de heer P. J. Maier, tot hoofdredakteur van het Tijdschrift en tot bibliothekaris de heer G. F. de Bruijn Kops tot thesaurier de heer N. P. van den Berg en tot sekretaris de heer Mr. J. A. van der Chijs, hebbende de heer G. F. de Bruijn Kops, die zes jaren lang het sekretariaat der Maatschappij had waargenomen, verzocht tot die betrekking niet weder benoemd te worden.

In de verschillende, zoo even bedoelde kommissiën namen zitting:

1°. in die voor landbouwnijverheid: de heeren P. Diard, Dr. A. J. D. Steenstra Toussaint, en Mr. W. B. Bergsma;

2°. in die voor ambachtsnijverheid: de heeren E. Chaulan, J. B. Drossaers en C. Scheffer;

3°. in die voor handelsnijverheid: de heeren E. Francis, D. F. A. Bauduin A. B. J. Cramerus;

4°. in die voor gebouwen, verzamelingen en algemeene zaken: de heeren P. J. Maier, H. L. Janssen en A. Scharlée.

In de maand October 1860 ontviel aan de Direktie één harer verdienstelijkste leden, Mr. W. B. Bergsma, wegens vertrek van Batavia, in wiens plaats de heer Mr. H. D. Levyssohn Norman geroepen werd om in de kommissie van landbouwnijverheid optetreden.

Het bestuur hield geregeld maandelijks hare vergaderingen, wier notulen, voor het eerst afzonderlijk uitgegeven, naar het verhoopt, de bewijzen opleveren, dat het aan zijne roeping getrouw is gebleven.

Leden.

Terwijl in 1859 het aantal nieuwe leden der Maatschappij slechts 3 en dat der van de leden-lijst afgevoerde personen niet minder dan 35 bedroeg, was in 1860 deze verhouding juist omgekeerd. De Maatschappij mogt namelijk in dat jaar 64 nieuwe leden tellen, terwijl het aantal leden, dat haar door den dood, door vertrek of om andere redenen ontviel, slechts 11 bedroeg. Bovendien benoemde de Direktie, overeenkomstig art. 45 der wetten, 7 leden-korrespondenten, welke hun verlangen niet te kennen gaven om tevens als gewone leden beschouwd te worden en derhalve geene kontributie betalen. Eindelijk werd in de algemeene vergadering tot eere-lid benoemd de heer Dr. P. Bleeker, aan wiens overredingskracht bij gelegenheid der sluiting van de Bataviasche Tentoonstelling in 1853 de Maatschappij haar bestaan te danken heeft. — Het totaal der leden was alzoo op ultimo December 1860 1 eere-lid, 198 gewone leden, waaronder 7, die ook als leden-korrespondenten hunne hulp aan de Maatschappij hebben toegezegd, en 7 uitsluitend leden korrespondenten.

Deze toename, ook uit een financieel oogpunt voor de Maatschappij niet onverschillig, is vooral daarom belangrijk, omdat de Maatschappij door vermeerdering harer leden in staat wordt gesteld op uitgebreider terrein werkzaam te zijn en hare Direktie dientengevolge de gegronde hoop mag koesteren op meerdere en veelzijdige medewerking.

Echter, in weerwil van deze gunstige uitkomst, bevreemde het de Direktie, dat de resultaten, verkregen door de belangrijke wijzigingen in de statuten der Maatschappij, speciaal met betrekking tot het lidmaatschap, geene grootere verschillen, wat betreft het ledental, met vroeger aangeven. Immers de kontributie is thans wel zoo laag mogelijk gesteld, als bedragende slechts ƒ 20.— per jaar, waarvoor men nevens het regt om de tusschenkomst der Direktie interoepen tot het behandelen in allerlei opzigten van zaken, op nijverheid betrekking hebbende, ook de door de Maatschappij uitgegeven wordende werken verkrijgt. — Bovendien is aan eene benoeming tot lid der Maatschappij geene andere formaliteit verbonden, dan dat men zijn verlangen daartoe op de eene of andere wijze te kennen geeft. Een ieder kan alzoo lid worden der Nederlandsch- Indische Maatschappij van Nijverheid; en hoevelen zijn er niet, zelfs onder de uitsluitend nijverheids-mannen van Nederlandsch Indie, welke de Maatschappij nog onder hare leden mist? Hoe betrekkelijk gering is niet het aantal landheeren, fabriekanten en andere industriëlen, welke daar onder gevonden worden? De Direktie kan zich dit verschijnsel niet anders verklaren, dan door het treurige, haar ter oore gekomene en helaas al te ware gerucht, dat de Maatschappij door onverschilligheid van een vroeger bestuur in zekere minachting, in diskrediet is geraakt. De tegenwoordige Direktie behoeft echter alleen te wijzen op het door haar in het jaar 1860 blijkens de gedrukte notulen harer vergaderingen verrigte om de overtuiging te geven, dat niets haar te veel is en dat zij niets liever verlangt dan van alle zijde vragen en mededeelingen op nijverheids gebied te ontvangen, ten einde, zooveel slechts hare krachten zulks toelaten, medetewerken tot de ontwikkeling en den bloei van de nijverheid in Nederlandsch-Indie. Zij verhoopt, dat de overtuiging van hare bereidwilligheid niet alleen door de leden, welke hare werkzaamheden van nabij kunnen gadeslaan, maar eerlang ook daar buiten zal gedeeld worden; dat de ongunstige gedachten van velen omtrent de Maatschappij zullen wijken voor de erkenning, dat zij het goede wil, en dat zij aan het einde van een nieuwen jaarkring aan de leden der Maatschappij met zekere selfvoldoening zal kunnen mededeelen, dat, zoo al niet alle, dan toch het grootste gedeelte der Nederlandsch Indische industriëlen de Maatschappij tot het centrum hunner meer of min wetenschappelijke of praktische mededeelingen en vragen hebben gemaakt. — Want zoo ergens en in eenige zaak, dan is in Nederlandsch-Indie in eene Maatschappij van Nijverheid zamenwerking en algemeene deelneming een eerste vereischte voor ontwikkeling en bloei. De Direktie alleen vermag zulks niet.

Werkzaamheden.

De voornaamste bezigheid der Direktie was en bleef nog altijd de uitgave van het Tijdschrift voor Nijverheid in Nederlandsch-Indie, dat het hoofdorgaan der Maatschappij mag genoemd worden. Zij moest zich voornamelijk daarmede blijven bezig houden, omdat voor andere werkzaamheden hare financiële krachten meestal ontoereikende waren. Echter wijdde zij hare zorgen niet alleen en uitsluitend aan dit Tijdschrift, zooals onder vele andere zaken, welke later met een woord zullen vermeld worden, hare advertentien kunnen bewijzen betreffende schadelijke dieren en vervalschte handelsartikelen.

Het Tijdschrift waarvan het 6de deel in het licht verscheen, behelsde in 1860 meer originele, niet door het gouvernement afgestane stukken, dan eenige vroegere jaargang, hetgeen een gunstig verschijnsel mag genoemd worden, als strekkende ten bewijze, dat de zucht tot schrijven op industrieel terrein zich meer en meer ontwikkelt. Echter was die ontwikkeling nog niet zoo groot, dat de Direktie aan hare verpligting tot uitgave van een Tijdschrift geheel kon voldoen zonder haren toevlugt te nemen tot het aanvullen van de voor haar Tijdschrift gestelde ruimte met stukken, voor Indie niet zonder belang, doch ontleend aan andere maandschriften. Zij verhoopt evenwel, dat allengs het Tijdschrift voor Nijverheid in Nederlandsch-Indie met der daad een zuiver Nederlandsch-Indisch Tijdschrift zal worden, behelzende louter in Nederlandsch-Indie opgestelde stukken. Van hare zijde heeft de Direktie de zucht tot het mededeelen van belangrijke berigten op nijverheids-terrein zooveel mogelijk getracht aan te wakkeren door onderscheidene leden en andere personen uittenoodigen bijdragen te leveren over onderwerpen, waarmede zij wist, dat deze zich speciaal onledig hielden. Ook van de Regering mogt de Direktie wederom eenige belangrijke stukken ontvangen, welke medewerking zij dankbaar erkent.

Onder de voornaamste mededeelingen, in het Tijdschrift voor 1860 voorkomende, mogen gerangschikt worden: het rapport van den hoogleeraar W. H. de Vriese betrekkelijk de ziekte in het padigewas in de residentie Pekalongan, het verslag van het korresponderend-lid, J. Hageman Jczn., omtrent de nijverheid te Soerabaija, het berigt van het besturend lid A. Scharlée omtrent het gewone steenkolengas en het gemengde steenkolengas met betrekking tot hunne aanwending voor eene gasverlichting te Batavia, het verslag over de gouvernements elektro-magnetische telegrafen in Nederlandsch-Indie in 1859 en dat omtrent het leggen van den onderzeeschen telegraafkabel tusschen Batavia en Singapore, het verslag over de fabriek voor de Marine en het stoomwezen te Soerabaija in 1858 en over den Artillerie konstruktie winkel aldaar in 1859, de beide stukken van den heer H. A. F. de Vogel, behelzende eene beschrijving van eene op Java geteelde holcus-soort en eene korte beschouwing omtrent maatregelen te nemen tot verbetering van den veestapel op Java, de mededeeling van het gewone, tevens korresponderende lid K. F. Holle, over het aanplanten van den dadelboom in Indie, het uitvoerige stuk van den abonnent W. Kraft, over de hoeveelheid water, benoodigd tot bevloeijing van velden, bestemd voor de verbouwing van rijst in de tropische gewesten, meer in het bijzonder op Java, en de statistiek van het stoomwezen in Nederlandsch-Indie door den sekretaris der Maatschappij.

Uit alle deze stukken kan o. a. ook blijken, dat de Direktie zich de bevordering van nijverheid in den uitgebreidsten zin des woords heeft ten doel gesteld en daaronder niet alleen fabrieknijverheid, zooals men oppervlakkig zoude kunnen meenen, maar ook landbouw, handel, enz. enz. verstaat.

Het Tijdschrift, eerst in 1860 voor niet- leden der Maatschappij verkrijgbaar gesteld, telde onder ultimo 1860 24 abonnenten. Op meerdere deelname van die zijde mag mede gewenscht en gehoopt worden, zoowel in het financieel belang der Maatschappij als tot meer algemeene verspreiding van nuttige kennis op nijverheids gebied.

Nevens deze hoofdbezigheid, het uitgeven van haar Tijdschrift, hield de Direktie zich ook onledig met het aan knoopen van relatien in het buitenland, waarvan zij eerlang de goede vruchten aan belangstellenden hoopt kenbaar te maken; met het chemisch doen onderzoeken van haar daartoe aangebodene handels-artikelen, met het dienen van advies omtrent een handmolen voor padi, met het ontwerpen en rondzenden eener cirkulaire, houdende in substantie, dat de Direktie besloten heeft hare werkzaamheden uittebreiden, meer bepaaldelijk in het belang van landbouw en landhuishoudkunde, waartoe zij o. a. bij genoegzame medewerking de uitgave van een bijblad bij haar Tijdschrift of van eene courant voor nijverheid en landbouw op zich wil nemen (welke cirkulaire echter, naar het schijnt niet de minste gevolgen heeft gehad, althans de Direktie heeft die niet mogen vernemen), met het voorbereiden der uitgave, door middel der photographie, van de teekeningen, in der tijd vervaardigd naar voorwerpen van de Bataviasche Tentoonstelling, welke uitgifte slechts is vertraagd door ziekte van den kapitein der infanterie Meyers, welke het leveren der photographien welwillend op zich heeft genomen, met het behulpzaam zijn aan het XVde Nederlandsche landhuishoudkundig kongres, zoowel in het verspreiden zijner programma's als in het beantwoorden eener door dat kongres gestelde vraag omtrent het voorkomen van guano in Nederlandsch-Indie enz. enz. Verscheidene werkzaamheden der Direktie gedurende 1860 zullen eerst in het verslag over 1861 kunnen genoemd worden, omdat deze alsdan, naar zij verhoopt, tot gunstige resultaten zullen geleid hebben. Ten bewijze, dat de werkzaamheden in het afgeloopen jaar belangrijk zijn toegenomen, kan nog dienen, dat het aantal bij de Direktie ingekomen stukken ongeveer een 150tal bedroeg, terwijl niet minder dan 156 missives door haar afgezonden werden, zijnde beide cijfers, in vroegere jaren nimmer bereikt.

Vermits velen in de meening verkeerden, dat de Maatschappij, evenals andere zoowel binnen, als buiten Nederlandsch-Indie gevestigde genootschappen, vrijdom geniet van briefporto's en dien ten gevolge meermalen onder dienst- konvert tamelijk zware paketten aan haar adres verzonden, zijn de uitgaven der Maatschappij door deze vermeerderde korrespondentie niet onbelangrijk toegenomen. De Direktie heeft getracht ook de Maatschappij in dat aan zuster- vereenigingen verleende voorregt te doen deelen, doch te vergeefs.

Bibliotheek.

De biblitheek werd in 1860 wederom niet onbelangrijk vermeerderd met deels aangekochte, deels ten geschenke ontvangene boekwerken. Zij was en bleef echter, behalve voor de leden der Direktie en een paar andere personen, een dood kapitaal, want geen der overige leden of iemand anders heeft van haar gebruik gemaakt. Trouwens dit verschijnsel laat zich eenigzins verklaren door hare ongenaakbaarheid in zekere mate, als zijnde nog altijd, bij gebrek aan een geschikter lokaal, opgeborgen in een pakhuis in de stad Batavia. Overigens diende zij tot het leveren der stukken, benoodigd voor de aanvulling van het Tijdschrift.

Museum.

De hoop, in het verslag over 1859 uitgedrukt, op het erlangen van gouvernementswege van een gebouw of althans van lokalen, waarin de opening van de bibliotheek en van een nijverheids-museum zoude kunnen plaats hebben, mogt in 1860 niet verwezenlijkt worden. De Maatschappij mist dus nog altijd eene geschikte gelegenheid tot bewaring van hare thans hier en daar verspreide eigendommen, een centrum van waar uit zij meer onmiddelijk praktisch werkzaam kan zijn. Want zoo eenmaal de wensch der Direktie om in het bezit te geraken van een slechts eenigzins doelmatig gebouw, vervuld moge worden, dan zal het haar ernstig streven zijn, niet alleen om daarin in behoorlijke orde op te stellen de weinige voorwerpen, welke de Maatschappij reeds bezit, en om hare bibliotheek, maar ook onmiddelijk de gelegenheid te openen tot het inzenden van allerlei voorwerpen, op industrie betrekking hebbende, van eene permanente tentoonstelling van Nederlandsch Indische nijverheid, aan welke zij tevens allengs zal trachten toe te voegen eene verzameling aan voor Nederlandsch-Indischen landbouw, enz. nuttige werktuigen, uit alle oorden van Europa America en Azie bijeen te brengen. De Direktie vermeent, dat zij met de verwezenlijking van een dergelijk plan een in der daad nuttig werk zal verrigten en tevens Nederlandsch-Indie eene schrede nader zal brengen tot de hoogte, waarop thans zoovele beschaafde volken staan, die reeds sedert jaren in het bezit van eene dergelijke tentoonstelling zijn en daarvan dagelijks de goede vruchten plukken. Doch ter verwezenlijking van dat goede voornemen is in de eerste plaats een gebouw noodig en de Direktie is bij de tamelijk beperkte financiële omstandigheden der Maatschappij tot nog toe niet mogen slagen in het verkrijgen van een dergelijk gebouw, dat ook wel zonder krachtige hulp, hetzij van de leden, hetzij van buiten, bij de tegenwoordige enorme duurte der woningen te Batavia wel nimmer verkregen zal worden.

Nadat in de maand November 1860 het bestuur der Natuurkundige Vereeniging in Nederlandsch-Indie het denkbeeld had geopperd om voor gezamentlijke rekening een verkrijgbaar gesteld, geschikt gebouw aantekoopen, werd, alvorens hiertoe overtegaan, aan de Regering gevraagd, hoedanig de staat van zaken was omtrent het in Julij 1859 aan de Nederlandsch-Indische Maatschappij van Nijverheid en de Natuurkundige Vereeniging in Nederlandsch Indie zijdelings toegezegde gebouw. Het antwoord der Regering behelsde, dat in de maand Mei 1860 met het opperbestuur in overleg was getreden nopens de som beschikbaar te stellen voor het oprigten van bedoeld gebouw, doch dat sedert nog geene beslissing op de daartoe door de Nederlandsch Indische Regering gedane voorstellen was ontvangen. In dien stand der zaak besloot de Direktie, in afwachting van hetgeen de Regering eenmaal voor de Maatschappij zoude willen doen, selve zoo mogelijk in de zoo dringende behoefte van een gebouw tijdelijk te voorzien en opende daartoe onderhandelingen met het bestuur der Natuurkundige Vereeniging in Nederlandsch-Indie, welke op ultimo December 1860 nog niet afgeloopen waren, doch welke door de verschillende belangen der beide genootschappen tot geen gewenscht resultaat schijnen te zullen leiden.

Geldmiddelen.

De geldmiddelen der Maatschappij verkeerden onder ult. December 1860 in een betrekkelijk gunstigen toestand. Terwijl namelijk onder ult. December 1859 in kas voorhanden was een saldo van ƒ 10,313. 49^5 bedroeg het saldo onder ult. December 1860 ƒ 10,969,58^5 en is alzoo het geldelijk kapitaal der Maatschappij gedurende het jaar 1860 met ƒ 656,09 vermeerderd. Van dit kapitaal was onder ult December 1860 in vendu- acceptatien belegd eene som van ƒ 10,500. Bovendien mag bij het opsommen der bezittingen van de Maatschappij niet vergeten worden een groote nog beschikbare voorraad harer werken, waarvan echter de waarde moeijelijk te taxeren valt.

Hoewel deze uitkomst allezins gunstig mag genoemd worden, zijn toch de geldmiddelen der Maatschappij op lange na niet voldoende om in dier voege praktisch werkzaam te kunnen zijn, zooals de Direktie wel wenschte. Slechts door eene voegzame spaarzaamheid van hare zijde en door eene belangrijke vermeerdering van het ledental zullen welligt eenmaal de geldmiddelen der Maatschappij dat standpunt bereiken, hetwelk voor haar schier onmisbaar is.

Slot.

En hiermede heeft de Direktie hare taak tot het uitbrengen van een jaarverslag volbragt. Zij hoopt, dat hare werkzaamheden de goedkeuring der leden zullen mogen wegdragen en dat een volgend verslag nog meerdere blijken zal opleveren van de ontwikkeling onzer in beginsel zoo nuttige Maatschappij. Tevens voegt zij hierbij den wensch, dat terwijl zij van haren kant een rusteloozen ijver en trouwe behartiging harer pligten toezegt, ook van anderen de meest mogelijke medewerking moge ondervonden worden. Want nog eens: eene Direktie-alleen vermag eene Maatschappij niet doen bloeijen.

Namens de Direktie der N. I. Maatschappij van Nijverhei

G. H. ULENBECK
President.

J. A. VAN DER CHIJS
Sekretaris.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen schepen te *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN.
Maart	13	Ned. Indisch	brik	Kaliemaas	Sech Boegies	Cheribon	3 Maart	Buijs, Jacobsen & Co.
"	—	"	stooms.	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	Soerabaija	10 "	Maclaine, Watson & Co.
"	—	"	"	Prins van Oranje	J. Prins	"	9 "	Morgan, Melbourn & Co.
"	14	Gouv	"	Java	H. F. Bernoster	"	12 "	
"	—	Ned. Indisch	schip	Padang Pandjang	P. Snijder	Padang	5 "	Lim Hoa
"	—	"	brik	Cheribon Packet	W. F. Massingham	Samarang	22 Febr.	Pandel & Stiehaus
"	—	Zweedsch	schip	Hebe	C. Falkenberg	Cheribon	5 Maart	Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Maart	14	Ned. Indisch	stooms.	Batavia	G. A. Neije	Sam., Soer., Bawean en Banj.
"	—	"	bark	Jenoer	Said Saha-oedien	Soerabaija
"	—	"	brik	Noor Hassim	Said bin Kassim	Samarang
"	—	Amerikaansch	schip	Coringa	C. Ward	Calcutta
"	15	Ned. Indisch	bark	Soetan Iskander	L. G. Kloppenburg	Padang
"	—	"	stooms.	Oenarang	S. van Hulsteijn	Samarang en Soerabaija
"	—	Fransch	schip	Marie Elisa	A. Rocher	Soerabaija
"	16	Z. M	stooms.	Ardjoeno kapt. t/z.	J. A. K. van Hasselt	koerst. N. W.
"	—	Ned. Indisch	bark	Generaal Michiels	D. de Wilde	Tjilatjap

In lading liggende schepen te *Batavia.*

VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Alida Maria	J. de Vries	Tjilatjap	Haager & Schuurman.
"	"	Johanna Maria	Wilhelmie	Nederland	van Ommeren, Rueb & Co.
"	schip	Burgemeester Hoffman*	T. de Wit		"
"	brik	H. Willebrordus*	T. Kleve	Singapore	"
"	schip	Doggersbank*	T. Mammes	Soerabaija	J. Cezard & Co.
"	"	Chistina en Jannette	N. Rademaker	Nederland	G. Buijs & Co.
"	"	Jason	J. H. Lammerts van Bueren		Reijnst & Vinju.
"	"	Souburg*	M. W. Zwart		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
"	bark	Nijverheid	Bonjer		"
"	"	Aletta Augusta	J. A. Tenholt	Amsterdam	"
"	"	Paul Johan	A. Kooij		"
"	"	Gouv. Gen. Duijmaer van Twist*	C. E. Hoeksma		Hunter, Houghton & Co.
"	"	Bilderdijk*	M. Loschen		Morgan, Melbourn & Co.
"	"	Beatrix*	van der Wijck	Nederland via Tjilatjap	Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
"	"	A. R. Falck	D. van Duivenbode	Samarang en Soerabaija	B. Koperamit & Co.
Ned. Indisch	brik	Kaliemaas*	Sech Boegies	Palembang	Buijs, Jacobsen & Co.
"	bark	Hairol Barie*	Sech Arfan		"
"	schip	Padang Pandjang*	P. Snijder	Padang	Lim Hoa.
"	brik	Cheribon Packet*	W. F. Massingham		Pandel & Stiehaus.
"	"	Jeannette Maria*	A. Kuipers	Samarang	P. Landberg & Zoon.
Engelsch	schip	Victoria*	Torza		Hunter, Houghton & Co.
"	"	Christopher Newton*	Menzies	Singapore	Pitcairn, Syme & Co.
Deensch	bark	Friedrich*	C. H. Godt	Singapore	Martin, Dyce & Co.
Fransch	schip	Bon Père*	Bourat	Montevideo	J. Cezard & Co.
Zweedsch	bark	G. B. Carr*	John v. Windrufva		"
"	"	Cleopatra*	Dannberg		Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
Hamburg	"	Magdalena *	Hinrichon		"
"	"	George en Henry*	J. Peters	Soerabaija	The Borneo C. Limited.
Oldenburg	"	Gottorp *	R. Bergfeldt		E. Moormann & Co.
Pruiss.	schip	Ferdinand Brumm*	Voss	Soerabaija	Busing, Schröder & Co.

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een *.

Aangekomen schepen te *Samarang.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	DATUM.	VAN
Maart.	1	Ned. Indisch	stooms.	Ambon	W. Vogel	27 Febr.	Soerabaija
"	4	"	"	Prins van Oranje	J. Prins	3 Maart.	Batavia
"	—	"	"	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	— "	"
"	—	Siamsch	brik	Kim Tik Tjaij	Tio Hoat	11 Febr.	Siam
"	5	Ned. Indisch	"	Hiap Soen	de Jong	1 Maart.	Batavia
"	—	Nederlandsch	bark	Willem Hendrik	J. Beckering	2 "	"
"	—	Ned. Indisch	"	Skandria	D. F Varkevisser	— "	"
"	—	"	"	Hap Goan	The Tjoe	— "	Cheribon
"	7	Nederlandsch	"	Shanghae	H. Uitermark	20 Febr.	Macao

Vertrokken schepen van *Samarang*.

DATUM		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Maart.	1	Ned. Indisch	stooms.	Ambon	W. Vogel	Batavia
″	2	″	bark	Sam Eleonora	D. Schuijmer	″
″	5	″	schip	Padang Pandjang	P. Snijder	Batavia & Padang
″	8	″	stooms.	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	Soerabaija
″	—	″	″	Prins van Oranje	J. Prins	″

In lading liggende schepen te *Samarang*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Cito	R. Grivel		Dorrepaal & Co.
″	″	Albrecht Beijling	J. L. Muller	Nederland	van Maanen & Co.
″	″	Willem Hendrik	J. Heckering		Dorrepaal & Co.
″	″	Shanghae	H. Uitermark		″
Zweedsch	″	Teodor Dill	L. A. Flory	Nederland	Mac Neill & Co.
Siameesch	brik	Kiem Tik Tjaij	Tio Hout		Gezagvoerder.
Ned. Indisch	schoener	Hong An	Lim Kwe Soeij		″
″	″	Bientang Toedjoe	J. Goei	Singapore	″
″	bark	Bientang Anam	J. Steendam	Padang	″
″	schip	Maria Henriette	J. Winter	Batavia	B. Kopersmit & Co.
″	bark	Marzock	Said Alhabasij	Pekalongan	Gezagvoerder.
″	″	Atiat Rachman	Sech Kutie		″
″	″	Johanna Elizabeth	H. S. van Hien		van Maanen & Co.
″	″	Oen Goan	Ka Tjiong		Gezagvoerder.
″	″	Atitoor Rachman	Bidin		″
″	″	Salak	J. D. Suijck		″
″	schoener	Padarg	Tan Im-Soeij	Muntok	″
″	brik	Hapsoen	P. S. de Jong		″
″	bark	Skandria	D. F. Varkevisser		″
″	″	Hap Goan	The-Tjoe	Singapore	″

Aangekomen schepen te *Soerabaija*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGVOERDERS.	VAN
Maart	1	Nederlandsch	bark	Proteus	A. Kikkert	Batavia
″	4	Ned. Indisch	″	Fathoel Maria	Said Asegaf	Batavia en Samarang
″	6	Nederlandsch	″	Henriette Maria	P. Tjebbes	Batavia
″	—	″	″	Postillon	W. V. Someren Greve	Amsterdam
″	—	Ned. Indisch	″	Al Alwie	Sech bin Smeer	Grissee
″	7	″	stooms.	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	Batavia en Samarang
″	—	″	″	Macasser	W. A. J. Kuller	Banjermassing
″	—	″	schip	Hecker Charles	Kamaralie	Uit zee terug

Vertrokken schepen van *Soerabaija*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Maart	3	Zweedsch	bark	Avik	K. Ahlborg	Nederland
″	—	Ned. Indisch	″	Joedoel Barie	Said Asegaf	Bima
″	5	Nederlandsch	″	Wilhelmina	A. Lunel	Tjilatjap
″	—	Ned. Indisch	″	Bintang Tjaigoan	Ong Kunghau	Balie
″	—	Nederlandsch	″	Watergeus	H. R. Giezzen	Nederland
″	—	Ned. Indisch	″	Wilhelmina Cox	Reiniger	Boeloe (Tooban)
″	—	Nederlandsch	″	Maria Adolfina	Bloem	Nederland
″	6	″	″	Sophia Koningin der Nederlanden	Klein	″
″	—	″	″	Wilhelmina Helena	Ihnen	Golf van Persie
″	—	Gouv.	stooms.	Java	H. T. Bernoster	Batavia
″	7	Ned. Indisch	″	Oenarang	S. van Hulsteijn	″
″	—	″	bark	Fathal Nasmr	Said Asegaf	Kema
″	—	″	″	Fathool Main	Said Asegaf	Grissee
″	—	″	″	Al Alwie	Sech bin Smeer	″
″	—	″	″	Balheer	Rahman	Banjermassing

In lading liggende schepen te *Soerabaija*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Vier Gebroeders	Bonk	Nederland	B. Kopersmit & Co.
″	″	Ridderkerk	Toerlink	Nederland	″
″	″	Henriette Maria	Tjebbes	Nederland	″
″	″	Kaap Hoorn	L. J. Dik	Rotterdam	E. ten Brinck & Co.
″	″	Passoeroean	Kramer		″
″	″	Prins Frederik der Nederl.	C. C. de Witt		Schimmelpenninck & Co.
″	″	Admiraal de Ruiter	Stapers	Nederland	″
″	″	Postillon	van Someren Greve		″
Britsch	″	J. D. Marshall	W. Craigir	Nederland	J. F. van Leeuwen & Co.
Zweedsch	″	Avik	Ahlborg	Finland	Fraser, Eaton & Co.
Amerikaansch	″	Carree Leland	Smitz	China	″
Ned. Indisch	stoomb.	Samarang Packet	Scheel		Mathieu, Ebbe, Ruys & Co.
Nederlandsch	bark	Ida Elizabeth	Doorens	Rotterdam	″
″	″	Antoinette Seraphine	A. Victor	Amsterdam	P. Kervel & Co.
″	″	Maria Annes	van Deursen	Amsterdam	″
Sardinisch	″	Maria	A. Scotte	Amsterdam	″
Engelsch	″	Schotch Lassie	Kennedy		Hill, Broekman & Co.
″	″	Equinox	Williamson		″
Nederlandsch	schoener	Helmers	Messen		McLennan & Co.
″	bark	Adriana Petronella	J. A. Annekkee		B. J. van Eck & Co.

Aangekomen schepen te *Pasoeroean*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN
Febr.	28	Ned. Indisch	schoener	Elize	B. J. Schippet	Batavia
Maart	2	″	″	Carolina	Pa Sakie	Soerabaija

In lading liggende schepen te *Pasoeroean*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Ottelina	A. Eeleman	Nederland	Gezagvoerder.
″	″	Honigbij	J. van der Valk	Rotterdam	Fraser, Eaton & Co.
″	″	Zepher	N. J. de Vries		
″	″	Triton	H. G. T. Adriaans		
″	″	Anna & Elise	E. J. Orre	Nederland	Fraser, Eaton & Co.
Hamburgsch	″	Joachim Christian	J. C. Holm		
Zweedsch	″	Catharina	C. Olsen		

Aangekomen schepen te *Padang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Jan.	28	N. I.	schoen.	Ladjoe	Sie Tjinto	Priaman
″	29	″	″	Christiana	Sie Bandjar	Sibogha
″	30	″	″	Mora	Sie Mantoe	Priaman
″	31	Z. M.	korvet	Palias …… kapt. lt.	t/z. Hamecourt	Batavia
Febr.	5	N. I.	schoen	Tongkang	Sie Tegan	Priaman
″	—	″	″	Soeibie	Sie Saloet	Benkoelen
″	6	″	″	Painan	Sie Ganang	″
″	7	″	″	Ladjoe	Sie Tjinto	Priaman
″	8	″	″	Plangij	Sie Pring	Sibogha
″	—	″	″	Eduard Francis	Bambang	Priaman
″	—	″	″	Charles	Sie Kaap	Sibogha
″	10	Eng.	brik	Mariners Hope	Lim Thiet	″
″	11	N. I.	schoen.	Batang Kape	Sie Djerik	Priaman
″	15	″	″	Rosalie	Band. Gadang	″
″	—	Amerik.	schip	R. B. Forbes	Bellar	Singapore
″	16	N. I.	schoen.	Ladjoe	Sie Tjinto	Priaman
″	20	Ned.	bark	Vesta	Gerrebrands	Rotterdam
″	22	Amerik.	schip	Humbold	Holmes	Pooloe
″	25	Eng.	brik	Hoobany	Schaik Madar.	Baroes
″	27	N. I.	stoome.	Padang	Guijot	Batavia
″	28	″	schoen.	Ladjoe	Sie Tjinto	Priaman
Maart	1	″	″	Batang Kape	Sie Djerik	″
″	—	″	″	Christiana	Sie Bandjar	Sibogha

Vertrokken schepen *van Padang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Febr.	9	N. I.	schip	Pandang Pandjang	Snijder	Batavia
″	—	″	schoen.	Mora	Sie Mantoe	Priaman
″	4	″	″	Christiana	Sie Bandjar	Sibogha
″	6	″	″	Rosalie	Band Gadang	Priaman
″	7	Z. M.	korvet	Princes Amelia. kapt.	lt. t/z. Kroef.	N. afd.
″	8	N. I.	schoen.	Tongkang	Sie Tegan	Singkel
″	9	Ned.	bark	Gelderland	Hellingman	Amsterdam
″	—	Z. M.	schoen.	Macasser …… lt. t/s.	1e kl. Breugel	N. afd.
″	12	N. I.	schoen.	Ladjoe	Sie Tjinto	Priaman
″	—	Hamb.	schip	Magdalena	Henrichsen	Batavia
″	14	N. I.	schoen.	Paiman	Sie Ganang.	Priaman
″	20	″	″	Eduard Francis	Bambang	Priaman
″	—	″	″	Batang Kape	Sie Djerik	″
″	23	″	″	Ladjoe	Sie Tjinto	″
″	25	Ned.	bark	Cornelia W. Eduard.	Bakker	Nederland
″	26	Amerik.	schip	R. B. Forbes	Bellar	Boston
Maart	1	N. I.	stoome.	Padang	Guijot	Batavia

Aangekomen schepen te *Indramaijo*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Maart	2	N. I.	brik	Kalimaas	Sech Boegies	Cheribon

Vertrokken schepen van *Indramaijoe*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Maart	2	N. I.	brik	Kalimaas	Sech Boehies	Batavia
″	—	″	bark	Pliades	de Geer	Tajat

Aangekomen schepen te *Cheribon*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Maart	1	Ned.	schip	Maarten van Rossem	Rijken	Batavia

Vertrokken schepen van *Cheribon*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Febr.	26	Ned.	schip	Jan van Schaffelaar	Verbeek	Nederland
Maart	2	N. I.	bark	Hab Goan	Theijun	Samarang
″	—	″	″	Hairol Barie	Sech Anan	Batavia
″	—	Zweeds.	schip	Hebe	Falckenberg	Nederland

Aangekomen schepen te *Tagal*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Febr.	25	N. I.	bark	Kim Goan	Souw Tianhie.	Cheribon

Aangekomen schepen te *Grissee*.

DATUM.		VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Febr.	26	N. I.	schoen.	Singa Sarie	Soetjong	Soerabaija

Marktprijzen.

TE BATAVIA, DEN 15 MAART.

BENAMING DER GOEDEREN.	PRIJZEN VAN	PRIJZEN TOT	AANMERKINGEN.
Arak …… ℔ legg.	65.—	70.…	ger. afdoeningen.
Casia, Vera	……	……	niet aan de markt.
Cubeben	……	……	Idem.
Cochenille	85.—	……	zonder afdoeningen.
Klapper Olie	22.—	23.—	tamelijke voorraad.
Gom Elastiek …… ℔ pic.	80.—	85.—	vraag gering.
″ Benzoin	55.—	120.—	zonder handel.
″ Dammar …… ℔ pic.	24.—	……	Idem.
Gutta Percha	76.—	……	nominaal.
Rotting, Banjermassing	8.—	10.—	afgedaan.
″ Padang	6.—	……	nominaal.
Sandelhout	……	……	niet aan de markt.
Tin	86.—	……	afgedaan.
Foelie N°. 1	45.—	50.—	nominaal.
Huiden, Koe	3.—	4.—	zonder handel.
″ Buffel …… ℔ st	3.—	3.75	zonder kooplust.
Kruidnagelen …… ℔ pd.	35.—	……	niet aan de markt.
Koffij, Java	35.—	……	″ ″
″ Padang	……	……	niet aan de markt.
Notenmuscaat No. 1	75.—	……	aangeboden.
Indigo	4.15	……	prima kwal. te Sam.
Peper, zwarte	18.25	20.…	weinig handel.
″ witte	36.—	……	groote voorraad.
Sapanhout, Manila in Entrep.	6.—	……	zonder afdoeningen.
″ Java …… ℔ pic.	3.—	3.50—	Idem.
Suiker No. 16	16.—	16.25	afdoeningen gering.
Rijst, Indramaijoe met zakken.	……	……	oogst verkocht.
″ Witte Batavia 1e kwalit.	175.—	190.—	voorr. gering.
″ ″ ″ 2e ″	160.—	170.—	″ ″
″ Carga	130.—	150.—	″ ″

Wisselkoers.

Op Holland 6/m. dato 101 @ 101½% bij partikulieren.
″ ″ ″ ″ 101 ″ ″ de Factorij
″ ″ ″ ″ 101 ″ ″ het Gouvernement.
″ Londen ″ Zigt 11,55 @ 11,60 per £
″ China ƒ 2,70 per dollar nominaal
″ Singapore ƒ 2,70 per $
″ Calcutta ƒ 122 @ ƒ 124,— 100 Co. Rs.
Specien. Sovereings ƒ 12,90 @ ƒ 13,—
Ducaten 7,16 oude
″ 6,90 nieuwe
Mex. Dollars ƒ 2,65 @ ƒ 2,70,—

Vrachten.

HOLL. *Aletta Augusta* bekwam ƒ 70,— voor Suiker, ƒ 95,— voor Koffij en ƒ 80,— voor Gom Elastiek en ligte goederen hier in te nemen naar Amsterdam. *Jannetje* laadt te Soerabaija Suiker en Tabak @ ƒ 75,— en alhier Arak @ ƒ 100,— naar Amsterdam. *Princes Charlotte* werdt door de Factorij opgenomen @ ƒ 85,— voor Suiker en Indigo, te Pecalongan en Samarang te laden naar Rotterdam. *Henriette Maria* bekwam ƒ 70,— voor Suiker en ƒ 80,— voor Tabak te Soerabaija en Probolingo te laden naar Amsterdam. *Albrecht Beijling* bekwam ƒ 75,— voor Suiker, te Samarang te laden naar Amsterdam. *Christina Jeannette* sloot af @ ƒ 70 en ƒ 75,— voor Suiker, ƒ 62,50 en ƒ 65,— voor Rijst, ƒ 100,— voor Arak, ƒ 80 en ƒ 85,— voor ligt goed naar Amsterdam. *Cito* bekwam $ 3300 voor eene reis van Soerabaija naar Amoy. *Passoeroeang* laadt te Soerabaija Suiker @ ƒ 65,— naar Amsterdam. *Burgemeester Hoffman* ƒ 70,— voor Suiker en ƒ 90,— voor teak van Cheribon en hier naar Rotterdam.

ENG. *Victoria* bekwam ƒ 75,— voor Suiker te Soerabaija, Pasoeroean en hier te laden naar Rotterdam.

ZWEEDS. *Theodor Dill* laadt te Samarang tot geheime prijs naar het Kanaal om orders. *Cleopatra* bekwam ƒ 80,— voor Suiker, ƒ 70,— voor Rijst en ƒ 75,— voor ligt goed, hier te laden naar Rotterdam.

Handelsberigten.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA,

VAN 12 TOT 14 MAART 1861.

Aanvoer.

Van Hamburg per Hamb. schip *Alliance*, gez. ……………, agt. Hagedorn, Plump en co.

15 kn. en 8 bn. manufact., 3 do. ginghams, 10 bn. zeildoek, 4 kn. boeken en schrijfbehoeften, 1 do. ijzerwerk, 2 do. koopmanschappen, 35 vn., 5 kn. en 8 coll. verfwaren, 17 kn. provisien, 2 do. vleesch, 2 do. kaas, 22 vn. rogge, 4 kn. zeep en provisien, 6 do. provisien en kramerijen, *Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.*

53 coll. glaswerk, 8 do. beschuit, 1 do. diversen, 38 do. meubelen, 2 blikk. kaarten, 37 kn. spiegels, 39 kn. …………, 21 do. kramerijen, 1 do. diversen, *C. Bahre en G. Kinder.*

5 vn. en 159 kn. …………, *E. Moormann en co.*

2 kn. ijzerwerk, 9 bn. manufact., 40 vn. zink, 100 kn. wijn, *Pandel en Stiehaus.*

1 kt. glas en porcelein, 2 kn. marm. platen, 1 do. huisgereedschappen, *van Ommeren, Rueb en co.*

3 kn. koopmanschappen, *Order.*

2000 platen zink, 4 kn. schoenen, 75 do. wijn, 225 vn. bier, 6 do. touwwerk, 17 kn. pennen, 2 vn. en 18 kn. ijzerwerk, 1500 steenen, 26 kn. kramerijen, 1 do. leder, 4 vn. krakkers, 26 vs. krijt, 100 do. cement, 20 do. muurtegeltjes, 5 do. manufact., 24 do. glaswerk, *Agenten.*

Van Hongkong per Ned. schip *Beatrix*, gez. van der Wijck, agt. Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.

17 kn. hoeden, 2 do. Chin. goederen, *Jacometti en co.*

Uitvoer.

Naar Frankrijk via Soerabaija per Fr. schip *Marie en Elise*, gez. Rocher, agt. J. Cezard en co.

1408 coll. thee, 800 do. cassia, 308 do. koopmanschappen, *Aan boord gebleven lading van China.*

109 pic. rotting, 500 do. tin, 4 vn. spek, 2 do. meel, uit entrep. *Agenten.*

Naar Nederland via Pecalongan per Ned. schip *Princes Charlotte*, gez. Hille, agt. van Ommeren, Rueb en co.

20 coll. diversen, *Aan boord gebleven lading van Japan.*

Voor Nederland.

40 pic. rotting, *N. H. M.*
200 pic. koper, *Gouvernement.*
18410 ℔ thee, *Agenten.*

Voor Pecalongan.

½ pijp. cognac, 1 kt. etiquetten, 1 kinderwagentje, 1 vt. bier, 4 kn. wijn, 4 do. vruchten op water, 2 do. vruchten op brandy, 2 do. olijven, 1 bl. vermicelli, 1 do. macaroni, 1 kt. champagne, 1 vt. vleesch, 6 kn. cognac, 2 do. rhijnwijn, 1 do. doperwaten, 5 md. min. water, 1 kt. provisien, *L. Platon en co.*

1 kt. eau de cologne, 50 keld. genever, 5 do. portwijn, 5 do. cognac, 1 do. likeuren, *Haeger en Schuurman.*

150 vs. boter, *Reijnst en Vinju.*

6 bn. zakken, *E. Moormann en co.*

10 kn. wijn, *B. van Leeuwen en co.*

27 kn. eetwaren, 11 do. groenten, 4 kn. en 2 keld. zuren, 4 ps. ger. vleesch, 20 hammen, 4 pott. bloemkool, 100 vs. haring, 12 ks. likeuren, 25 do. wijn, *B. Kopersmit en co.*

70 led. leggers, 11 pic. stav. en 20 do. bund. ijzer, 1 boeken, 1 pak lampglazen, 1 do. percussions, 8 ks. vruchten, 1 pak zeildoek, 1 do. vijlen, 8 ks. castor olie, 2 lijsten, 1 hoed, *Agenten.*

1 kt. diversen, 2114 ijzeren vormen, 10 vs. menie, 10 do. loodwit, 1 kt. vijlen, 1 do. ijzeren, 1 bladkoper, 6 ps. machinerien, 40 stav. ijzer, 50 ℔ soldeersel, 24 zoden koperdraad, 1 schuitje tin, 8 stuks staal, 10 stav. hoekijzer, 20 stuks plaatijzer, *N. H. M.*

Naar Nederland via Cheribon en Samarang per Ned. schip *Nieuw Holland*, gez. Tuk, agt. B. Kopersmit en co.

De aan boord gebleven lading van Nederland.

Voor Cheribon.

10 ps. ger. vleesch, 95 vs. boter, 4 kn. modewaren, 1 do. kleinigheden, 1 do. kat. goederen, 1 tromm. kleederen, 2 kn. kleederen en portretten, 5 do. wit katoen, 5 do. wit garen, 7 kn. kopergeld, 1 do. bladkoper, *Tuk.*

½ aam Kaapsche wijn, uit entrep. *Haeger en Schuurman.*

1 kt. boeken, *Schmidt.*

4 kn. kleedingstukken, 7 ps. ijzeren stangen, 1 pak zink, 1 kt. en 1 vt. lordings, 12 pic. ijzer, *Landberg en Zoon.*

Voor Nederland.

3 kn. ijzer en koperwerk, *Murman.*
105 kn. oud kopergeld, *Gouvernement.*
156 pic. rotting, 160 do. gomelastiek, 4280 do. suiker, 900 do. rotting, *Paine, Stricker en co.*

Naar Calcutta per Amerik. schip *Coringa*, gez. Ward, agt. Dümmler en co.

231 roll. touwwerk, *Aan boord gebleven lading van Boston.*

Naar Singapore per Hamb. schip *Leontine*, gez. Göde, agt. C. Bahre en G. Kinder.

1500 ps. goenizakken, *Mattheris.*
35000 ps. goenizaken, *J. Arathoon.*
1 kt. medicijnen, *Göring en co.*
1 kt. koopmanschappen, uit entrep. *Agenten.*

AAN- EN UITVOER TE SOERABAIJA.

VAN 2 tot 6 FEBRUARIJ 1861.

Uitvoer.

Naar Nederland per Zw. schip *Avik*, gez. Kothsborg

1 vt. meel, 5 vn. ges. vleesch, *B. H. Kuijper.*
6 legg. arak, 3661 pic. rotting, 3078,19 pic. suiker, *Mathieu, Ebbe, Ruijs en co.*

Naar Nederland per Ned. schip *Watergeus*, gez. H. B. Giezen.

80 pic. rotting, 1 legger arak, 2521,37 pic. suiker, *E. ten Brink en co.*
1000 st. koehuiden, 3008,06 pic. suiker, *Fraser, Eaton en co*
70 kn. kopergeld, *N. H. M.*

Naar Nederland per Ned. schip *Sophia Koningin der Nederlanden*, gez. L. Klein.

120 pic. rotting, 5759,55 pic. suiker, *Schimmelpenninck en co.*
1 kt. zuren, *Gebrs. van Delden.*
2749 pic. tabak, 50 pic. koffij, *B. J. van Eck en co.*
1738,45 pic. suiker, *Hill, Broekman en co.*
500 pic. tin, 160 kn. kopergeld, *N. H. M.*

Naar de Golf van Perzie per Ned. schip *Wilhelmina*, gez. J. Ihnen.

1 legger arak, 2 vn. vleesch, *E. ten Brink en co.*
5607 pic. suiker, 100 keld. arak, 8 bn. en 1 pak goenizakken, 2 pak garen, *L. Johan.*

Aangekomen Passagiers te Batavia.

van den 13 tot 15 Maart 1861.

Met het Hamb. schip Alliance, Kapt. H. van Oppen, de heer Menecke, van Hamburg.

Met de Gouv. stoomb. Java, Kapt. H. T. Bernoster, de Kapt. Luit. t/z. van der Bank, hoofd Ingenieur Scheffer, de hh. Aernout, Vollenhoven, Onno, Steinmets en Dunlop van Soerabaija.

Met het Ned. Ind. stoomsch. Koningin der Nederlanden, Kapt. E. Lewis, de Luit t/z. 1e kl. van Erp Taalman Kip, de hh. van Hall, Ament, Plaijers, E. Fuhri met 2 kinderen en mejufvr. Nieboer van Soerab. via Samar. en Cherib.

Vertrokken Passagiers van Batavia.

van den 13 tot 15 Maart 1861.

Met het Ned. Ind. stoomsch. Batavia, Kapt. G. A. Netje, de Kapt. der Inf. van der Hucht, 1e en 2e Luits. kwartiermeester de Haas, van der Bergh, Filet en van der Meulen, 2e Luit. der Mariniers J. P. Smith, Adjudant-kwartiermeester Hanegraaff, de hh. H. J. A. Both, Torchiana, C. Maquet en K. de Looper en Z. M. troepen naar Samarang, Soerabaija, Bawean en Banjermassing.

Van elk in deze courant voorkomend artikel, dat geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor de wet H. M. VAN DORP.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP TE BATAVIA.